ناول

شین خالی

Ketabton.com

لیکوال:

سمیع الدین سعید افغاني

Sameuddin Afghani

(c) ketabton.com: The Digital Library

شين خالې

ناول

د انځوريزې شاعرۍ يوه بېلګه

سميع الدين افغاني

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب پېژندنه

دکتاب نوم : شین خالی
لیکنه : سمیع الدین افغاني
د چاپ کال : ۲۰۱۰ م ۱۳۸۸ ه ش کال
خپرندوی: افغان ننګ ویب پاڼه
کمپوز او ډیزاین: اجمل اکبري
دچاپ ځای: د حق د لارې کلتوري ټولنه

E-Mail :s-afghani@hotmail.de

د افغان ننګ د ښکلې پاڼې د قدر وړ کارکونکو په خاصه توګه د اجمل اکبري صیب نه د کتاب د خپرولو او ډیزاین نه یوه نړي مننه ، کور مو ودان.
سمیع الدین افغاني

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلې خبرې

درنو لوستونکوو !

د شین خالۍ ناول چې په څوارلسو برخوکې د لنډو کیسو په ډول د هیواد په بیلابیلو خپرونوکې په ځانګړي توګه د انټرنیټ په پاڼوکې خپور شوی دي ، زموږ د ګران هیواد د کلو او بانډو او کلیوالي ژوند یوه نوې شان بیلګه ده چې زموږ د وروسته پاتې ژوند هغه ناخوالې په ګوته کوي کوم چې زموږ هیواد وال په تیره بیا ځموږ ځوان کول یا نسل په څومره ستونزو او کړاونو خپلو هیلو او ارمانونو ته د رسید لو لپاره هلې ځلې کوي ترڅو خپلو سپیڅلو اهدافو ته ځان ورسوي.

زما د غه لیکنه زموږ د هیواد د کلو ا و بانډو یو ژوندی انځور دی چې د شین خالۍ او ډاکتر زیږګل په دغه ناول کې منعکس شوی دی ا و د ادب مینه والو ته یې په ډیره مینه ډالۍ کوم.

د یادونې وړ بولم چې په دغې لیکنې د هیواد وتلي لیکوال ، شاعر او کیسه لیکونکی ښاغلي سنګروال یوه سریزه لیکلې چې د هغو د دې پیرزوینې څخه د زړه د کومې مننه کوم چې د خپلو ډیرو مصروفتونو تر څنګ یې خپل وخت د دې ناول سریزې د لیکلو ته وقف کړی دی.

په همدې ډول ښاغلي نجم الدین سعیدي د انځوریزې شاعرۍ تر سرلیک لاندې هم یوه ادبي لیکنه کړې چې د هغوی د ا پیرزوینه د مننې او یادولو وړ بولم.

د هیواد ځوان او تکړه لیکوال او شاعر ښاغلي اجمل اټک یوسفزي څخه هم منندوی یم چې د ناول په لیکلو کې یې خپلې معنوی مرستې زما سره شریکې کړې د ي او د دې اثر د چاپ او ډیزاین په برخه کې یې هم خپلې مشورو او نژدې مرستو څخه ډډه نده کړې.

همدا رنګه د هغو نشریو او د انټرنیټي پاڼو مسؤولینو څخه د زړه د کومې منندو ی یم کوم چې د دغه ناول مختلفې برخې یې د شین خالۍ د لنډو کیسو تر سرلیک لاندې په خپلو علمي، ادبي او کلتوري پاڼوکې نشر ته سپارلي دي.

په پای کې د درنو لوستونکوو څخه هیله کوم چې د دې لیکنې په اړه خپل رغنده وړاندیزونه او ښې مشورې په موږ راولوروي.

ومن الله التوفیق

سمیع الدین افغاني

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ننګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې شین خالۍ هم شته

خوشاله یم چې اوس زموږ یو شمیرشـاعرانو دشاعرۍ پـه څنګ کـې دپښتو داستاني او هنري ادبیاتو لیکنې ، ودې او پرمختګ ته هم مخه کړې ده .
که د تیرې پیړۍ په لمړنیو لسیزوکې د لنډې کیسې لیکوال اومینه وال د ګوتو په شمیر ووخو اوس په لسګونو دي . ولې د ناول اورومان لیکوال لا اوس هم د ګوتو په شمیر دي .
د پښتو ادبیاتو معاصر تاریخ له مخې پښتو لنډه کیسه د لمړي ځل لپاره په ۱۹۰۸م کال و کښل شوه چې د استاد راحت زاخیلي لـه قلمه څخیدلې اوښکه ده او « شلیدلې پڼه» نومیږي .
همدارنګه نوموړي لیکوال بیاد ۱۹۰۹او ۱۹۱۰م کالوترمینځ د ماه رخ یا «نتیجه عشق »په نوم ناول چې دیوعیني پیښې انځور دی هم لیکلی دی .
که څه هم له دغه ناول نه دمخه د ژباړې پـه بڼه موږ تـه د دوه نورو ناولونو څرک هم په پښتو ادب کې لګیدلی دی چې لمـړی یې «معرات العروس» دمیاحسیب ګل ژباړه اودویم ناول بیاد تـوبته النصوح په نوم یادیږي چې دغه ناول د میا محمد یوسف په زیار ترجمه شویدی .
له دې نه را وروسته په پښتو ژبه کې ناول لیکل دود شول . ولـې دومره نه چې د ناول د مینه والو تنده پرې ماته شي .

د نیکمرغۍ خبره ده چې دا دستي مـې د شین خالۍ په نوم یو اثرتـر لاسه کړ چې ښایي د افغاني صاحب دسترګو لیدلې کیسه وي چې د نوموړي له خوا کښل شوېده .
کله چې نومـوړي ماته د شین خالۍ په نـوم لیکنه راولیږلـه چې څه پرې ولیکم ،نو په ډیره مینه مې دغه لیکنه سرترپایه ولوسته ،خدای شته چې زه یې هم خپلو تیروخاطروته ستون کړم اود خپل کلي ، کـور ، اوجړې او دیرې مې کیپې سترګو ته ودریدې .
د شین خالۍ لیکوال ښاغلي افغاني د خپل کلي ، کور، دود او دستور په خپله لیکنه کې ډیر ښه انځور کړي دي ،د تورګنیف خبره « یوازې رښتیاویل که هر څـومره غښتلي وي هنر ندی » نوځکه خـو دداستاني او هنري ادبیاتـو لیکوال ته پکار دي چې خپلو لیکنو ته هنري جامې په تن کړي .
دهر ناول هډوکي اوبدنه دناول مینځ پانګه جوړوي ،خوددې لپاره چې دناول بدن ته ښکلې اوزړه راښکونکې وریښمینې جامې په تن کړوغوره به وي چې دناول بڼه داسې راونغاړوچې لوستونکی یې لـه بڼې او مینځپانګې نه رنګ او خوندواخلي . یانې ډیالوګونه یې اغیزمن ، ژبه یې خوږه او روانه ،کرکټرونه یې باید لکه بې کلماتو ژبه په سادګۍ سره خپل ځان پیدا کړي .

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ناول کیسه باید بازاري نه وي ، ښه به داوي چې ژبه يې له شعارونو نه وژغورل شي په لیکنه کې اضافه کلیمې ،بې ضرورته جملې بیا بیا تکرار نه شي او ناول باید د راپور تاژ ښه خپله نکړي٠ له دې سر بیره د لیکوال ژبه او ډیالوګونه باید د ناول له پیښو او کرکټرونو سره متناسب وي٠ نا لستي کلیوال خپله ژبه لري او د ناول لیکوال باید دهغه ښه استازیتوب وکړي٠ همدارنګه لوستي کرکټر باید داسې انځورشي لکه څنګه چې دی،ځکه چې ډیالوګونه یو داستاني او هنري اثر ته سا ورکوي٠ ولې کله داسې هم په ډراماتیکو اثاروکې پیښیږي چې له ډیالوګونو پرته یو هنري اثر د لوبغاړي له هنري خوځښت او اکشن سره لکه بې کلماتو ژبه ځان ښيي ،لکه د چارلي چاپلین ځانګړي حرکتونه چې یو اثرته روح ښيي٠ نوموړی د یو مرکې په ترخ کې ویلې دي:

پوښتنه : چارلي که چیرې سینما زیږدلی نه وای تاسې به نن څوک وای ؟

ځواب : دهغه دوزخ په مینځ کې چې «دانتي» په خپل ګټور داستان «کمیدي الهي » کې انځور کړی دی یو نوم ورکی چارلي وای:

که چیرې موږ د ناول په لیکلو کې د بیلګې په توګه یادوشوو ټکو ته پاملرنه وکړو ، ښایي ناول داسې یو ځانګړی ریتم خپل کړي چې ځینې ډیالوګونه یې ځان د لنډې کیسې ریتم او شعر ته ورسوي٠

زما په اند په هر داستاني ژانرکې غوره ده چې د یوې کیسې اویا دیوې پیښې نکل داسی انځور شي چې د سوژې پټه دبدبه یې زیانمنه نشي٠

همدغه لاملونه دي چې د اوسني داستاني ادبیاتو پلاټ د تیرو اولسي کیسو اوداستانونو په پرتله دتوپیر وړ دي٠کنه دپښتو اولسي داستاني ادبیات زرګونه کاله عمر لري چې له پښتنو سره یوځای زیږیدلي دي چې اوس موږ ډیرې بیلګې لرو چې له اوسني ناول سره ډیر توپیرنلري او همدغه اولسي کیسې په دري ښو موږ ته را پاته دي:

لمړی هغه کیسې دی چې په دیرو ، اجرو کې د نکلچیانو له خوا ویل کیدې او یا ویل کیږي لکه د دوه ورونو کیسه٠ددغو کیسو دویم ډول هغه دی چې ځینې اولسي کیسې په نظم ویل شوې دي لکه ممتاز شاهزاده او ګلوصنوبر کیسې٠

دریم هغه کیسې دي چې په نظم او نثر دواړو کې کښل شویدي یانې د کیسې مینځ مینځ کې نظم ته هم ځای ورکړشویدي چې دغه کار ښاغلي سمیع الدین افغاني هم کړی دی٠

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

موږ په دغولرغونو کیسو کې دادم خان اودرخانۍ ،سیف الملوک او بدرۍ جمالې او په لسګونو نورې کیسې یادولی شو.
په پای کې ګران سمیع الدین افغاني ته دشین خالۍ دلیکلو مبارکي وایم اوپه دې هیله چې درنو لوستونکوو ته په زړه پورې وي.

په درناوي
شهسوار سنګروال
۲۰۱۰ - ۸ - ۸ م کال
لندن
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

انځورېزه شاعري

محترمو لوستونکو !

دا یوه څرګند حقیقت دی چې په بشری نړۍ کې علم او تخنیک ورځ په ورځ د پر مخ تګ په حال کې دی او نړۍ وال په مختلفو برخوکې د نوی اکتشافاتو شاهدان دي چې بشر د علم ،فرهنګ او ادب په برخه کې هم لازمې لاسته راوړنې درلودلې دي.

پدې بحث کې په مشخصه توګــه هغه لاسته راوړنو ته اشاره کوم ،کوم چې د هرې جامعې د کلتور او ادب پورې تړاو لري او په هغه کې د لیکوالانو او شاعرانو ونډه او فعالتونو تر څنګ هغه لاسته راوړنې چې د ژبو او ادب د غنې کیدو په اړه تر سره کړې یادونه کو م.

هره بشرې ټولنه ځانله پوه او مدبره علمې شخصیتونه ، لیکوالان ، شاعران او هنرې استعــدادونه لــرې چې هر یو یې په خپله برخه کې د جــامعې او خلکو لپاره په خپل وخت کــې مشخص خدمتونه د خپلې پوهې او قلم له لارې سرته رسولې چې دهغوې ابتکارات او هلې ځلې تلپاته او نه هیریدو نکې دي.

موږ په هیوادونو او نړۍ کــې مشهوره لیکوالان پیژنو چې د هغو تاریخې لاسته راوړنــې د قدر وړ او بشریت ته د خپل قلم له لارې د خدمت مصدر ګرځیدلې دې.

همدارنګه د منطقې او د نړۍ په سطحه وتلې شاعران لرو چې هرچا په خپل دور کې خپل شعرونه ،مجموعې او دیوانونه پــه میراث پاته کړې او په ډیرو نــوربرخو کې هــم ددغسې لاسته راوړنو شاهدان یو.

زما مطلب پدې لیکنه کــې په مشخصه توګه د هنر او هنرمند پــه اړه کوم چــې د شــاعرانو ښکلې شــعرونه پــــه خپل خـــوږو اوازونو کې کمپوزوې او بیایې خپلو اوریدونکو ته څه په ژوندۍ بڼه او څه هم د میدیا له لار وړاندې کوي.

پخواکه یو ښکلې شعر په یو ښکلې اواز او کمپوزکې د خلکو زړونو ته لارپیدا کوله خونن سبا ددغه ښکلې شعر ، اواز او کمپوز تر څنګ د یو ښکلې کلیپ جـوړولو ته هــم اړین ضرورت او اړتیا شته چې هنرمندان خپل فعالیتونه دبصرې میدیا ګانو بلخصوص تلویزیونو نو له لارې خپلو لیدونکو او اوریدونکو ته وړاندې کوي.

موږ نن سبا د ډیرو هنرمندانو د سندرو او کلیپونــو سره د تلویزون له لارې اشنا یو چې بعضې یې

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکلې او هغه انځورونه په نظر کې نیولي کوم چې د همغه مشخص شعر د شاعر د شعر انځور پکې لیدل کیږي مګر بعضی هنرمندان دا کلیپونه داسې جوړوې چې نــه د شعر سره تړاو لــري او نه د شاعر د شعر دانــځور کومــه نښه پکې په سترګو کیږي.

د یورتني اصل په نظر کې نیولو سره په او سنیو خاصو پرمخ تللو شرایطو کې بشـري ټولنه پــه مشخصه توګه انځورګره شاعرانو ته اړین ضرورورت احساسوي چې دداسې رشتې شاعرې یو نوي فن او قدم دی د هنر او ادبیاتو په برخه کې چې پدې برخه کې د ادب د مینه والو توجه ورته اړوم.

انځوربږه شاعران هغه شاعران دي چــې هم لیکوال دي هم شاعر، هغوی خپل د شعر انځور په اوله کې په نثر لیکې او د خپل د انځور مختلف حالتونــه په نثر او په مناسب ځایــونو کــې د شعر په بڼه ترسیموي او په همدې ډول د خپل د ښکلې شعر انځور په نثرې او شعري بڼه لیکي او ټولنې ته یې وړاندې کوې چې دا کار که له یــوې خوا یوه نوې لاسته راوړنه ده د ننې جوامعو په ادبیاتو کې د بلې خوا لازمه رهنما یې ده هغه خــوږژبو هنــر مندانو ته چې غواړي خپل د علاقې وړشعرونه ته لازم او ښکلې کلیپونه جوړ او خلکو ته وړاندې کړي.

په همدې هیلې ددې طرحی په نظر کې نیولو سره دادې خپله لمړنې لاسته راوړنه د شین خالی ترسر لیک هغه ناول دې چې پخوا د لنډو کیسو په ډول او اوس د همدې ناول په بڼه د ادب مینه والو ته وړاندې کوم او د بشرې نړې ټولو شاعرانو او لیکوالانو څخه هیله لرم چې ددې اصل په نظر کې نیولو سره په دې برخه کې خپل ادبې فعالیتونه لاګړندې کړې.

قدرمنو لوستونکو !
لکه څنګه چې هره بشرې ټولنه ځانله ځانګړې خصوصیات ، کلتور ، رسم ،رواجونه او منل شوي اصول لــري په همدې ډول په بیلابیلو پرګنو کې دا اصول ، کلتور او منل شوي رسم اورواجونه سره توپیر لري.

په جهاني کچه دغرب ، شرق ،پرمختللو جوامعو او ورسته پاتې هیوادونو او همداډول د ممالکو په سطحه هم د مختلفو ولایاتو ،کلو او بانډو رسم ،رواج او خصوصیتونه سره تفاوت لري.

په همدې اساس په دې لیکنې کې د شین خالی ترسرلیک چې یوژوندی تاریخې کیسه او زمورږ د

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګران هیوادد کلیوالې ژوند هغه ریښتنې داستـان دی چې ددې دووپاکزړونو ځوانانو شین خالۍ او زېړګل د ژوند د هیلو او ارمانو د پوره کیدوسربیره د کلو اوبانډو رسمونه، رواجونه او دخلکو د مصرفیتونو انعکاس دی چې د شین خالې په لنډو کیسو کې څرګند شوی دی.

هیله ده چې دا لنډې ادبي ټوټې د لوستونکو د توجه وړ وګرځي او همدارنګه ددوستانو څخه هیله کیږې چې پدې برخه کی د دی لیکنې د لاغني کیـدو په اړه خپل رغنده وړاندیزونه له موږ سره په لاندې پته شریک کړي.

s-afghani@hotmail.de

په ډیره مینه

سمیع الدین افغاني

۲۰۱۰ - ۵ - ۳ م کال

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شین خالۍ کیسه

لمړۍ برخه

شین خالۍ

شین خالۍ چې همزولو او د کلي او سیدونکو ورته د نازه شنو خطاب کوه، مور او پلار یې هغه په وړکتوب کې د تره ځوې زیرګل ته په نامه کړې وه ۰ زیرګل لا کوچنی وه چې مور او پـلار یې په حق رسـیدلي وه نو د زیرګل تـره د هغه تعلیم ، تـربیه همدارنګه اعـاشه او روزنه کوله او هغه ته یې د اولاد په سترګو کتل چې په رښتیا سره زیرګل د مور او پلار نشتوا لی کم احساسوه ۰

په شین خالۍ باندې هم زیرګل ډیرګران وه او هغه ته به یې د خپل راتلونکو د خوشبختیو امید او د ژوند شریک په سترګو کتل ۰

زیرګل چې د شین خالۍ حسن، صورت او کلیوالۍ ښیره همیشه په سترګو کې وه ،د هغې په لیدو بـه د مینې ، مـحبت ، هـیلو او ارمانو نو تنده ماتوله او همیشه به یې د هغه تر خولې داسې زمزه تر غوږو کیده:

څـه ښکلا څـه نازونه یـې دی
تور او ربـل شنـه خالونه یې دی

شین خالۍ پـه رښتیا هم طبعي ښکلا لرلـه چې د کلي په خـورلنډو او د کلي د او سیدونکو لپاره د مینې ،محبت او احترام نمونه وه ،د هغې ښکلې څیره ،توري بادامي سترګې او د ناز کتل پـه زیرګل خاص اثر اچوه چې بیا کله کله به یې د هغې په لیدو د ځانه سره داسې زمزمه کوله :

چې کتـل کړي په ناز لکه حوره

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکلی مـــخ یې ځلـیږی له نوره
شوخ نـــظر سترګکونه یې دی
تور اوربـــل شنه خالونه یې دی

او کله کله به یې دا سې ویل :

چې لــه ورایه په ناز ناز کتل کا
په زړګي مې د غشو ویشتل کا
جـــادوګـــر منترونه یې دي
تور اوربـــل شنـــه خالونه یې دي

د شین خالی په تندي ،زني او اننګو کې ښکلي طبعي شنه خالونه وه ،که څه هم هغې ددې شنو خالو ارزښت دومره نه احساسوه خو دهغې جګې ونې او د شنو خالو ښکلا ځانله رنګ او خوند ورکړی وه چې زیړ ګل به هغه دا سې اظهاروه :

جګه ونـــه شمشادیې قامت دی
ده مغروره شاهین یې صفت دی
نـــاز ادا فـــریـــبونـــه یې دی
تور اوربـــل شنـــه خالونه یې دی

او په اخر کې به یې خپل د مینې سندره دا سې ختموله :

افغاني حسن جوړ شنو خالو دی
چې یې وړی زړګی په پلمو دی
پراتـــه زړه کې غمونه یې دي
تور اوربـــل شنه خالونه یې دي

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهمه برخه

شين خالۍ

شين خالۍ ته د شنو نوم په اوله کې دومره په زړه پورې نه ؤ ،خو هغه پدې پوهيده چې کليوال هغه د نازه پدې نوم يادوي نو چې کله کله به زيړګل ورته د شنو خطاب کاوه هغـې به د زيړګل په اوازکې د مينې او مـحبت احساس کاوه .

شين خـالۍ د موراو پـلار يوا ځيـنۍ لـور وه چې هـغه يې ډيره نازوله او طبعې پسې به يې ګرزيدل .

هغې د کليوالي سينګار سره ځانګړې علاقه وه همدا چې بنجاره به د کلي په کوڅو کې پنارو سرشونو مورته به يې په خواږه اواز کې ويل.

مورې بنجاري ماما راغلی دی او د مورځخه به يې دبنجاره نه د اخيستلو پيسی او يا څه جوار غنم ترلاسه او د کلي د نورو همزولو سره يوځای د بنجاري مـامـا نه د سينګار شيان رانيول .

شين خالۍ د بنجاري مـامـا نه چارګل ، پازيب ، سيـخکونه، دنداسه، عطرونه او د کليوالي هرډول د سينګار شيان خوښول او مورته به يې داسې زمزمه کوله.

مورې بنجاره مـامـا راغلی دی
نورشيان يې ډيردي دا پايزيب يې څومره ښکلی دی
مورې بنجاره مـامـا راغلی دی

په رښتيا هم چې کله به شين خالۍ په کلي کې تېـريده نو خوشبويي به د کلي په کوڅو کې ترې په ګډاوه ، رنګ رنګ سيخکونه يې په اوربل قطار، سترګې په کجلو تورې او د پايزېبو شرنګهار يې د لرې اوريدل کيده. چې هغې به د بنجاري په راتـګ د مور نه د پيـسود ترلاسه کولو لپاره داسې بهانې کولې.

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

موري پيسې راکه چې پايزيب مې ډېر خوښېږي
رنګ رنګ سيـــخکونه په اوربـل مې هوسيږي
عطر شام پاريـــس مې په دمـــاغ ډېر ښه لګيږي
نقدي پيسې نه وي ماما پور پــه ځان منلی دی
موري بنجاره مـــامـــا راغلی دی

شين خالۍ په کليوالي سينګارکې د کـلي د نـورو خــورلنـډو ښځه مځکې وه ، د هغې به هميش لاسونه په نګريزو سره وه،ښکلې نتکۍ به يې په سپينه تـنده بـليده او د سرو زرو چارګل به يې په پوزې ګرزاوه،د هغې به هميشه په دنداسې شونډې سرې او غاښونه سپين وه او په ډېر شوق کله کله مورته داسې ويل ۰

اخـــلم دنداسه چـــې دنداسه مې ډير خوښيږي
سرې شونډې چې ګرځم نو اشنامې خوشحاليږي
تورې تورې سترګـــې پـــه کجلو ښه ښکاريږی
سرو زرو چـــارګل ماما پـه برجب کې ساتلی دی
موري بنجاره مـــامـــا راغلی دی

شين خـــالۍ به د مـــور او هـــمزولـــو سره د زړه راز او هيلې داسې شريکولې ۰

ځان چې مې سينګارکړه بيانو ځمه دګدر په لور
موري د هــــمزولـــو سره نــن دمـــازديګرپه لور
ډيربـــه شم خوشحاله چـــې ديارشم دنظر په لور
اچوم ټکريـــی چې افغاني کلتورمو ښکلی دی
موري بنجاره مـــامـــا راغلي دی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

بنجاره ماما

نورشیان یې ډیردي دا پایزیب یې ښومره ښکلی دی
موري بنجاره مــامــا راغلی دی

مورنه پیسې غواړي چې پایزیب یې ډیرخوښیږي
رنګ رنګ سیــخکونه پــه اوربــل یې هوسیږي
عطرشام پاریــس یې په دمــاغ ډیــر ښه لګیږي
نقدی پیسې نه وی ماما پــور پــه ځان منلی دی
موري بنجاره مــامــا راغلی دی

اخــلي دنداسه چــې دنداسه یې ډیر خوښیږي
سری شونډی چې ګرځي نو اشنا یی خوشحالیږي
توري توري سترګــې پــه کجلو ښه ښکاریږي
سرو زروچــارګل ماماپه برجیب کې ساتلی دی
موري بنجاره مــامــا راغلی دی

ځان چې یې سینګارکړه بیانوځي نوردګدرپه لور
موري د هــمزولــو سره نــن دمــازدیګر په لور
ډیربه شي خــوشحاله چې دیــارشي دنظر په لور
اچوی ټکریې چــې افغاني کلتور یې ښکلی دی
موري بنجاره مــامــا راغلی دی

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریمه برخه

شین خالۍ

د شین خالۍ پلار د کورتر څنګ یوه ښکلې بڼ جوړ کړی ؤچې د کلي د لوېې بیالې څخه یې یوه وړه بیاله ورته ویستلې وه کوم چې د هغې نه به یې د بڼ د حاصلاتو د خړوبولو لپاره استفاده کوله او همدارنګه د باغچې په مینځ کې یې دا بوپکی درولې وه کوم چې د دې بیالې په اوبو څرخیده چې د هغه د پاسه یې دا غزو کوټنی جوړه وه نو چې کله به یې دا غزو په کوټنی او به وشیندلې، پکې به مرتوبه او تازه هوا هرې خوا شړله چې په اوړي او ګرمۍ کې د ناستی او د ګرمیو څخه د خلاصون مناسب ځای ګڼل کیده ۰

په بڼ کې رنګارنګ ګلان لکه سره او سپین ګلاب ، نرګس ، شبو ،رامبیل ، چمبېلي، کشمالي او نورو ښایسته ګلانو سر بیره ترکاری لکه تور بادنجان ، بینډۍ ، رومي بادنچان ، پالک ، ملۍ ،نوش پیاز ، ترائي او ډیر نور مختلف حبوبات او د کور ضرریات کرل چې زیړ ګل به د هغو څخه څارنه کوله۰

زیړ ګل د درس او تعلیم تر څنګ د تره سره د کرنې او مالدارۍ په برخه کې پوره لاس ورکاوه ، هغه چې کله به د ښوونځۍ څخه فارغ شو نو ځمکو د خړوبولو او د څارویو په روځنې به بوخت ؤ ۰

زیړ ګل د زمیندارۍ په برخه کې د تره سره اوږه په اوږه کار کوه ، د ځمکې په اړولو لکه ماله ، قلبه او ابولګولو کې یې د بزګر سره مرسته کوله۰

شین خالۍ چې په خپل سینګار مینه وه یو ورځ زیړ ګل ته چې د باغچې په سمبالو بوخت وه داسې وویل:
زیړ ګله دیره مده وشوه چې د بنجاري پته نه لرېږي ۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

زېرګل چې په باغچې کې په خپل کار بوخت ؤ شین خالۍ ته یې وکتل او بیرته په خپل کار بوخت او په جواب کې ورته وویل:
بیا دې دکوم سینګار شوق په سر کې راغلی دی ۰
شین خالۍ په جواب کې ورته وویل:
ته نه ګورې چې لیچې مې تشې دي او زه د زرګر د دوکان نه د نو جامو لپاره پاولي غواړم ۰

زېرګل سر ورته وښوروه او ورته یې وویل :
سمه ده سبا له خیره د مور نه دی اجازه اخلم د زرګــر دوکان له دی بیایم او بیرته په خپل کار بوخت شو ۰
زېرګل ته د شین خالې د ا هیله ډیره خوندوره وبریښیده او له ځانه سره یې داسې زمزمه کوله:

مــانــه د زرګــر د دوکــان
خیــالي پــاولــي غــواړي

سپینې لیــخې تشـــې ګرځي
لیلا ځمانه شنه بنګړي غواړي

سبا کله چې زېرګل د ښوونځی خخه راستون شو نو د شین خالۍ پلار د روغبړ نه وروسته ورته داسې ویل:
زېرګله ځویه !
زه د یو ضرور کار لپاره ښار ته روان یم او نن ځمونږ د اوبو وار دی هیله ده چې د بزګر سره د ابو په لګولو کې مرسته وکړې او پام دې وي چې ښاروی هم درنه وګي یا تږي پاته نشي ۰

زېرګل چې د شین خالۍ سره د زرګر د دوکان وعده کړې وه او دبلې خوا د تره دخبری نه تیریدل هم ورته ګران وه په جواب کې ورته ویل:
سمه ده تاسو بیغمه اوسې زه کارونه سمبالوم ۰

شین خالۍ چې د پلار او زېرګل خبری واوریدې خوابدی بیرته د کلا انګړ ته ننوتله زېرګل د شین خالې په تنده پوه شو ورسته یې ورته وویل:

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

شین خالۍ ته مروریږه مه، سبا به له خیره وخته تا د زرګر دوکان له بیایم.

کله چې ماښام زیړګل د کارو څخه فارغ شو نو د کاکا ناوې نه چې زیړګل به دمور مینه پرې ماتوله د سباورځې دشین خالۍ دزرګرددوکان دتګ اجازه واخیسته او سبا دواړه د زرګر دوکان په لورې روان شول چې په لاره کې زیړګل د ځانه سره داسې زمزمه کوله:

اشــنا ځما نه مرورده
د لاس بنګړی می خوړ اشنا په بی صبری غواړی
سپینی لیــځې تشـــې ګرځي
لیلاځمانه شنه بنګړي غواړي

نو کله چې دزرګر دوکان ته ورسیدل نو زیړګل زرګرته داسې اظهار وکړ:

زرګره نقد ی روپی واخله
مانه اشنا د لاس بنګړی په خپل مرزی غواړی
سپینی لیــځې تشـــې ګرځي
لیلاځمانه شنه بنګړي غواړي

ورسته بیا زیړګل په ډیره مینه داسې زمزمه کوله:

بنګړی دیارپه لاس کی خوند کړی
په سپین مړوند د ښکړو شرنګ ښکلی ځوانی غواړی

سپینی لیــځې تشـــې ګرځي
لیلاځمانه شنه بنګړي غواړي
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځلورمه برخه

شین خالۍ

زیړګل چې د شین خالۍ په کلیوالي حسن او سینګار زړه بایللی وه ، تل به یې د هغې په مینه کې کله کله ښکلې شعرونه او په زړه پورې کمپوزونه جوړول ، خوږې سندرې به یې زمزمه کولې او ښه شاعرانه طبعه یې درلوده ، هغه د ټنګ ټکور سره ځانګړې مینه درلوده او د موسقي د آلاتو په غږولو کې یې خاص مهارت درلود ، ډیر خوږ رباب او ستار یې غږاوه او په زړه پورې بګتۍ ، لوبې ، چار بیتې او غزلونه یې کمپوز کړې وې نو تل به په خوښیو ، اخترونو ، نوی کال او د کلي په ښادیو کې ځوانان په حجره کې راټولیدل او د ټنګ ټکور او خوښي مراسم به اجرا کیده ، زیړګل به ستار غږاوه او د کلي د ناېي ځوی میراجاني به د منګي او کاسې څخه داسې خوږ اواز پورته کاوه چې شاو خوا د کلي ځوانان او د ساز او آواز مینه والو به ښه خوند ترې اخیست٠

د زیړګل سندرې د هغه د زړه سندرې وې همدا وجه وه چې د هغه د سندرو مینه وال نه تنها د کلي او سیدونکي بلکې په سیمې کې د زیړګل د نامه سره خلکو پیژند ګلوی لرله٠

زیړګل به کله کله لکه ګلا جان استاد امسا په لاس کړه دستار او منګي سره به یې داسې ښیاسته لوبې ، بګتۍ او د ګلا جان استاد پیښې کولې چې په رښتیا به د ټنګ ټکور نه ورسته د کلیوالو روحیه بله او د خوښې احساس به د کلي په اوسیدونکو کې تر سترګو کیده٠

شین خالۍ هم د زیړګل په مینه مسته او د زیړګل د پام او نظر د جلبولو لپاره خپل کلیوالي سینګار ته خاصه پاملرنه لرله ، هغې دلښته په شان جګه ونه او د کوترې په شان د پنجو په څوکه تګ او رفتار درلود چې زیړګل به کله کله داسې ویل:

د کلی مینځ کې د پنجو په څوکو تله شین خالۍ
لکه کوتره مې د ورایه ولیده شین خالۍ

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغلی زیړګل چې د شین خالۍ دلارې تګ او دهغې کلیوالې سینګار او نزاکتونو تراغیزې لاندی وه، خپل د سترګو لیدلی حال د اسې اظهار وه:

د سیخکو کتار یـې جوړ وه د اوربله ځینې
په یو نــظریی زړګی ویوړه د ګوګله ځینې
په سرو منګلو یې لاس تیرکړه دکاکله ځینې
په هر قدم کې لکه لښته ماتیده شین خالۍ
لکه کــوتره مې د ورایه ولــیده شین خالۍ

شین خالۍ به تل د خپلو همزولو سره ګدر ته تله او کورته به یې د ښناک پاکې اوبه راوړلې نو چې کله به د اوبو راوړلو څخه فارغه شوه ،بیا به د خپلو خورلنډو سره په چکر شوه چې زیړګل به د اسې زمزمه کوله:

خپلو هــمزولو سره وتــې په چکروه نه
ښکلی موسم د پسرلي او مــازیګر وه نه
د پلو لاندې پــټ کاتــه یې په هنر وه نه
د نجنو مینځ کې لکه شمعه بلیده شین خالۍ
لکه کوتــره مې د ورایه ولــیده شین خالۍ

او په اخره کې زیړګل د خپلې مینې سندره داسې ختموله:

یو یې په غاړه سورکمیس ګل بخمل وه نه
پــه جګــه پوزه د چارګل یې جلوبل وه نه
دا خوشبویي چې په ګډا ترې د سنبل وه نه
په افغاني لباس کې ښکلې ښکاریده شین خالۍ
لکه کوتــره مې د ورایــه ولــیده شــین خالۍ

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

کليواله جلۍ

د کلي مينځ کې د پنجو په ښوکو تلله جلۍ
لکـــه کــوتـــره مې د ورايه وليدله جلۍ

د سيخکوکتار يــې جوړ وه د اوربله ځينې
په يو نـــظريې زړګی ويوړه د ګــوګله ځينې
په سرومنګلو يې لاس تيرکړه د کاکله ځينې
په هر قدم کې لکه لښته ماتيدله جلۍ
لکـــه کــوتـــره مې د ورايه وليدله جلۍ

خپلو هـــمزولو سره وتـــې په چکروه نه
ښکلی موسم د پسرلي او مـــازيګر وه نه
د پلو لاندې پـــټ کاتـــه يې په هنر وه نه
د نجنو مينځ کې لکه شمعه بليدله جلۍ
لکـــه کــوتـــره مې د ورايه وليدله جلۍ

يو يې په غاړه سورکميس ګل بخمل وه نه
پـــه جګـــه پوزه د چارګل يې جلوبل وه نه
دا خوشبويي چې په ګډا ترې د سنبل وه نه
په افغاني لباس کې ښکلې ښکاريدله جلۍ
لکـــه کــوتـــره مې د ورايه وليدله جلۍ
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځمه برخه

شین خالۍ

زیړګل د شین خالۍ په پاکه مینه ډیر خوشـــاله او هغې ته بـــې دخپل راتلونکې ژوند د ترخو او خوږوشیبو د شریکې په سترګو کتل او پدې فکر کې وه چی څنګه د واده سرشته ونیسې او خپله معامله راټوله او خپله کوژدنه په خپل کاله کړې۰
که څه هم څو وارې زیړګل دا خبره د شین خالۍ د مور سره شریکه کړې وه ،خو د هغې څخه بې داسې جواب ترلاسه کړی وه۰

زړګله زویه !
مور او پلار دې خدای وبښه ، ته پوهیږې چې شین خالې هغوی تاته په وړکتوب کې په نامه کړې وه ،اوس شین خالۍ ستا امانت دی زه او اکادې په دې برخه کې کومه ستونزه نلروخو خبره داده چې۰
زیړګل دشین خالۍ مورته مخ راواړوه اورته بې وویل:
نو څه خبره ده کاکا ناوې؟
دشین خالۍ مورخپلوخبرو ته داسې ادامه ورکړه :
ګوره زیړګله ځویه، ته پدې پوهیږې چې ته دې په اکا اوپه موږډیر ګران بې ، موږنارینه اولاد نلرو او موږته د اولاد حیثیت لرې ، موږدا هیله لرو چې ته د پوهې او تعلیم خاوند شې اوکله چې درسو نه فارغ شوې که د خدای رضا وه بیا به د واده سرشته درته ونـیسو ، ته پدی برخه کې هیڅ تشویش مکوه او خپلو درسو ته دې پام ونیسه چې په تعلیم کې د همزولو نه بیرته پاته نشې۰

زیړګل ته هم د اکا فیصله ښه برینبیدلې وه او همدا وجه وه چې په ډیره ښه درجه بې د دولسم

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوهنتون د فراغت شهادت نامه تر لاسه کړه ·
کله چې زېرګل د دولسم ټولګي څخه فارغ شو ، تــره يې د زېرګل فراغــت هغه ته مبارکي وويله او دلوی خدای شکرې ادا کړ چې د هغه هيله کوم چې زېرګل د تعلم او پوهې خاوند شي تر يو حده تر سره شوه ·

د زېرګل پام داوس لپاره د درسنو څخه فارغ او د کروندګرۍ په کارونو مصروف وه ،خو سره لدې کله کله د کانکو دازمويني لپاره به يې په خپل پخوانی درسونو مرور کاوه او د فراغت په وخت کې به د رياضي ، کميا معادلې له ځانه سره حلولې او د مکتب د دورې نور مضا مين يې هم لوستل·

څه مده ورسته زېرګل خپل د ښوونځي د دوری همصنفيانو ته په خپله حجره کې د ميلمستيا بلنه ورکړه ، د ښوونځی دوستانو هريو د تعليم د دورې خـــپلې خاطرې خوړو او ترخو شيبو کيسې کولې او د ليسې د دورې د فراغت څخه يې خوښي څرګندوله ·
د دوی کيسې او د زړه خواله تر ناوخته دوام وکړ ، په اخر کې د زېرګل يو نژدې دوست د هغه سره د اسې پوښتنه شريکه کړه:

زېرګله !
څه تصميم لرې په همدې تحصيل قناعت کوې يا که غواړې چې تحصيلاتو ته دې ادامه ورکړې ؟
زېرګل په جواب کې ورته وويل:

ډيرې موهمې مسلې ته مو اشاره ورکړه ، ما پدې برخه کې کوم قاطع تصميم ندې نيولې ځکه د لوړو زدکړو امکانات يوازې په لويو ښارو کې امکان شته ، خو په هـــر صورت کـــې زه تصميم لرم چې د کانکور ازموينه ورکړم ، وګورم چې روزګار مو،سره څه کوې د بلې خوا اکا مې هم دا نظر لرې چې زه بايد خپل تحصيلاتو ته ادامه ورکړم·
صرف يو مشکل شته که چيرې زه د تحصيل لپاره مرکز ته لاړ شم دلته به د کورني د سرپرستی مسله څنګه شي ، اکاته هم هغه د ځواني قوت ندی پاته د بلی خو د شين خالې څـــخه لرې کيدل هم ګران دي ،په هر صورت يو ځل د کانکور ازموينه تر سره شي وګورو چې قسمت او نصيب مـــو کوم لور ته بيايې او څه راسره کوې·

شين خالی هم د زېرګل د مساپرې ترفداره نه وه او د زېرګل د جدا يې توان يې په خپل وجود کې نه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیده ،هغې به همیش د مور سره دا ویل:
زیړ گل زموږ د کار سرې دې خدای دې ژوندی لرې تل د پلار سره د دخمکو او مالدارې په کارونو کې ښه مرسته کوې ، زموږ جوړ او ناجوړ ټول په هغه دي خدای دې د هغه سیوری لـه موږد سره نه کموې.

زیړ گل چې د شین خالې په مینه او انتظار کې شپې او ورځې تیرولې، د هغه په یاد به یې کله کله د زړه د سوزه داسې د مینې او محبت زمزمه کوله:

راشـــه چې سپرلی دې شـم گلـزار دې شم
راشـــه چې د بدې ورځې یار دې شـــم
ستـــــا د پـــاکې مینې محبت کې یار
ژوند شمـــــه وږمه شمـــه بهار دې شم

زیړ گل د خپلې پاکې مینې په بریالیتوب متمئن وه او داسې به یې ویل:

نه شتـــــه بلـــه لار ، نه بل تدبیر چیرې
راشـــه چې مرهم دې شـــم قرار دې شم
ته ما ته په مینـــــه مینـــــه وگوره
زه دې سره لمبــــــه شمه انگار دې شم

هغه د خپلې پاکې مینې او اخلاص اظهار داسې کاوه:

مــــا سره جـــذبه د ه محبت زړه کې
راشـــه چې کاکل دې شـم سینگار دې شم
مینه د اخلاصــــــه سره خــــوند کوي
راشـــــــه چې د مینې وفـــا دار دې شم

زیړ گل چې د شین خالی جگه ونه ، هسکه غاړه او د پایزیب شرنگهار زړه وړی وه نو په اخر کې به یې د خپل دمینې سندره داسې ختموله:

هسکـــــه غاړه زیب لرې امیـــــل سره
راشـــه چې د سپینې غـــاړې هار دې شم

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

شرنګ دې د پایزیب په زړګي ښـــه لګي
راشه چې پایزیب دې شم شرنګار دې شم

راشه چې سپرلی دې شم

راشـــه چې سپرلی دې شـم ګلـزار دې شم
راشـــه چې د بدې ورځې یار دې شـــم

ستـــا د پـــاکې مینې محبت کې یار
ژوند شمـــــه ورمه شمـــه بهار دې شم

نه شتـــه بلـــه لار ، نه بل تدبیر چیرې
راشـــه چې مرهم دې شـــم قرار دې شم

ته ما ته په مینـــه مینـــه وګوره
زه دې سره لمبـــــه شمه انګار دې شم

مـــا سره جـــذبه د ه محبت زړه کې
راشـــه چې کاکل دې شـم سینګار دې شم

مینه د اخلاصـــــه سره خــــوندکوي
راشـــــه چې د مینې وفـــا دار دې شم

هسکـــــه غاړه زیب لري امیـــــل سره
راشـــــه چې د سپینې غـــاړې هار دې شم

شرنګ دې د پایزیب په زړګي ښـــه لګي
راشه چې پایزیب دې شـم شرنګار دې شم

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

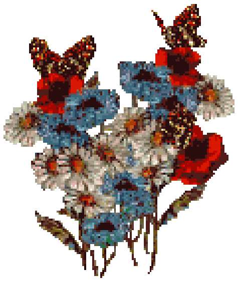

شپږمه برخه

شين خالی

زیړګل خپل د راتلونکي ژوند په فکر کې ډوب او کله کله به یې له ځانه سره ویل چې انسانان د ژوند په مختلفو پړاوونو کې د مختلفو مسایلو ، کړکیچونو او پرابلمونه سره مخامخ کیږي خو پوه او کامیابه خلک هغوی دي چې ددغو مسائلو ، مشکلاتو او موانعو په مقابل کې د پوهې او معقولیت نه کار واخلي ، که چیرې انسان د ژوند پدې پړاونو کې معقول دریځ او عملي ګامونه اوچت نه کړي بیا ورسته هغه فرصت نه ورته میسریږي٠

زیړګل پدې سوچونو کې دې نتیجې ته رسیدلې وه په هرډول چې وې خپل تحصیلاتو ته باید ادامه ورکړي، هغه د راتلونکي ژوند د خوشبختیو اساسي لار په تعلیم او زده کړه کې لیدله ،ا و دا ورته جوته شوې وه چې دلوړو لاسته راوړنو لپاره باید لوړو زدکړو ته ځان چمتو کړي٠

څه مده ورسته د هیواد په مرکز او ولایاتو کې د دولسم ټولګیو د فاریغینو د کانکور د ازموینې نیتجه اعلان شوه ، زیړ ګل هغه همصنفیانو ته کوم چې دازموینې د نیتجې خبر یې نه وه ترلاسه کړی خبر ورکړاو د خپلونژدی دوستانو کوم چې د ازموینې لپاره بې امادګې ښودله ،دا هیله وکړه چې یوځای به د ازموینې لپاره درسی پروګرام په مخ بیایې په همدې اساس زیړګل خپلو ملګرو ته داسې وړاندیز وکړه چې دازموینې تر نیتجې پورې به هر ورز د سهار د نه بجو نه بیا د غرمې تر دولس بجو پورې ددوی حجرې ته راشې او د ازموینې په احتمالي پښتنو به سره په شریکه کار وکړي٠

د زیړ ګل د ا په موقعې وړاندیز د ټولو د تاید او ملاتړ وړ وګرځید او هره ورځ به په حجره کې یو ځای د فزیک ، کیمیا ،ریاضي معادلې حلیدلې او همدارنګه د بیالوژي ، تاریخ ، جغرافیه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

، ديني اونورو مضامينو سوالونه بيرون نويس او دهغو لپاره بې مناسب جوابونه برابرول چې په رښتيا سره هم د دوى دا هلو ځلو ښې پايلې اولاسته راوړنې د دوى په برخه کړي٠

زيړګل همداسې چې د طب مسلک خوښيده په ډيرعالي نمرو همدې پوهنځې ته بريالي شو او نور ملګروبې هم د کارنکور آزموينه په بری پای تـــه ورسوله او د خپـــلو خوښې د پـــوهنځۍ ګانو په لستونو کـې خپل نومونه وليدل ،هغو يو بل ته يې د خپلو د زحماتو او لاسته راوړنو څخه مبارکی وويله او دخوشحالۍ اظهار بې کاوه٠

زيړګل او د هغه ملګري په ډيره خوشحالي بيرته خپـــلو کلو او بـــانډو ته را ستانه شول او د خپلو برياو زيری بې خپل دوستانو ، کليوالو او د کـورنيو غړوته ورکړ ،هغوی هم ددوی لاسته راوړنې ولمانځلي او هغو ته ئې مبارکي وويله٠

زيړګل اوس د يو نوي حالت سره مواجه وه ،هغه پدې مسألې فکر کاوه او پدې پوهيده چې د منظم درسونو د تعقيب لپاره هغه محصلين چې د ولاياتو نه کومو پوهنځـــيو تـــه د بريالـــتوب چانس تر لاسه کړي وي بايد د مربوطه پوهنځيو د پوهنتونو نو په ليليه کې ميـــشت شي ، هغه پدې فکر کې وه چې ددې په تـــلوبه څوک د کورني جنجالونـــه حلوې او د هغوی جوړيا نـــاجوړ ته ځان رسوي، په همدې چرتونو کې ډوب وه چې تره بې ورته غږکړ٠

زيړګله ځويه !

ته راځه چې څه ضروري خبري درسره لرم٠

زيړګل په بيړه ځان تره ته ورسوه او بعد له سلامه يې ورته وويل اکا څه مو ويل ؟

هغه په داسې حال کې چې شين خالې او د هغـــه مور هم هلته نـــاسته وه زيړګل ته د سلام د ځوابه وروسته داسې وويل:

زيړګله !

هغه لږ څه غلی شو بيا يې پـــه داسی حال کې چـــې خپلې ميرمن او شيـــن خالې ته کتل زيړګل ته داسی وويل:

ته پدې پوهيږې چې په ژوند کې خوشبختي ، هوســا او ارام ژوند په خپله سړي ته نه راځي ، د دې لپاره چې سړې خپل هدف ته ورسيږي لازمه ده مـــطلب ته درســـيدلو لپارکوشش وکړي او زحمت وباسي٠ زه ستا په تشويش او مشکلاتو بانـــدې پوه يم ، ته زمونږ لـــه خوا هيـــڅ تشويش مکوه ،ته اوس کوشش وکړه چې هوښيار طبيب درنه جوړشي ، زمونږ په کلو او بانډوکې ډاکترته ډيرضرورت

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی او ډاکتران پــه ولسونو کې د عــزت او اعتبــار خاوندان دي ، پــه موږ هم عــمر تیر شوي او ډاکتر ضرورت احساسوو ۰
دوهمه خبره داده چې د زمینداری کارونه بزګر په مخ بیاېي بیا هــم ستاسو د تحصیل ځای دومره لرې ندې ،ته کولی شې د هفته په رخصتیو کې کورته راشې ،او که بیا هم کوم مشکل وه بیا حتمي تا خبروو ، زه فکر کوم زه اوس داسې مشکل نه وینم چې هغه دې ستا د تحصیل خنډ وګرځې ،زموږ مشوره تاته همدا ده چې ته دې بې له کومې اندېښنې خپلو زدکړو ته ادامه ورکړې ۰

د شین خالې مور هم زیږګل ته ډاډ ورکړ او وته یې وویل:
زیږګله ځویه !
اکا دې رښتیا وایې ته هیڅ تشویش مکوه ته بــاید زحمــت وباسې چې تانه یو هوښیار طبیب جوړ شي۰
زیږګل چې خپل تره او د هغه هرې فیصلې ته په درنو سترګو کــتــل ،تره ته یې په جواب کې وویل:

اکا څه چې ستاسو مشوره وې هغه ماته منظوره ده۰

زیږګل د ځایه پاڅید او شړې ئې تر ځان چارپیره کړه او د ځارویو د راوستلو په تکل کې شو ، خو په لار کې ئې د شین خالې نه د جدا کیدو فکرتکنی کړی وه ، د هغې څخه د جدائې تحمل ورته ګران وه خو هغه ته بله لار معقوله نه برېښیده ۰

شین خالې ته هم د زیږګل بیلتون د تحمل وړ نه وه ،خو د پــلار د فیصلې خــلاف بې هــم هغه نه شو ستنولی ،مجبوره وه د پلار فیصله ومنې او د زیږګل د بیــلتون د زعم او حوصلې توان پیدا کړي۰

څو ورځې ورسته د پوهنتون د درسونو د پیل موقه راورسیده ، زیږګل او د هغه ملګري یوه ورځ د مخه بازارته لاړل۰زیږګل د ځان لپاره نوې جامې ،جمپرونه او نوې بوټان راونیول تر څو د پوهنتون په ساحه کې بې د نورو محصلینو سره سیالي برابره وي،هــمدارنګه ملګرو یې هم د خپل ضرورت وړ شیان راونیول او د وعدې سره سم سبــا د وخته د زیږګــل دوی کره راغلل ، د زیږګل دوی په حجره کې نور دوستان او د کلي خلک هم د دوی د مخه ښې په مقصد راټول شوې وه۰

د زیږګل د ملګرو د رارسیدو سره سم د کلي او سیدونکو ، سپین ګیرو او دوستانو بې هغوی ته د دوعا لاسونه اوچت او دلوی خدای له درباره څخه هغو ته د صحت او کامیابۍ هیله وکړه۰

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شین خالۍ مور هم هغوی ته ددوعا لاسونه پورته کړ او د خـدای پامانې وروسته یې رړنې اوبه د ټوټکې په دود د هغوی پسې وشیندلې .

زیړ ګل او د هغه ملګرو خپل بیکونه ترغاړه او دولایـت د مـرکز په لوري روان او هلته په بس کې سپاره او ورسته له دوه ساعته منزله د پوهنتون مرکزي لیلیې ته ورسیدل.

د پوهنتون د لیلیې په انګړ کې د محصلینو دهستوګنې د خونـو لست زړول شوې وه ، هریو د خپل دهستوګنې خونه ،د لباس الماري او د خوب ځاې پیدا کړ او د نویو ملګرو سره یې معرفت حاصل کړ .

زیړ ګل چې زما نژدې ملګری او د زړه د رازونو یار وه ،ورسته له څو اونیو د هغه لیدلو لپاره لاړم ، هغه چې به همیشه د خپل د شین خالۍ د پاکـې مینې کیسې زما سره شـریکـولې زما په لیدو ډیر خوشاله او د نوې ژوند د کیسو ورسته د شین خالۍ د بیلتون په هکله داسې ویل:

د فکر تـــال کـــې زنګیده لیونی
بیا پـــه زړګـــي مې وریده لیونی

زیړ ګل چې په رڼا او خوبونو کې د شین خالۍ څیره ورته په فکر او خیا لونو کې زنګیده له د خپل خوب کیسه داسې کوله:

ما مـې د زړه ورته داغونه شمیرل
دا بـــې پروا وه خنـــدیده لیونی

هسې بـــې درده بې احساسه نه وه
ځـــما په میـــنه پوهیده لیـــونی

ما چه اظـــهار ورته د مـــینې کوه
لکه د ګـــل به غـــوړیده لیـــونی

او د خپل د مینې سندره یې داسې ختموله:

افغاني څومره ښې شیبې تیرې شوې
چې په مـــالت کې اوسیـــده لیونی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیونۍ

د فکر تـــال کـــې زنګیده لیونۍ
بیا پـــه زړګـــي مې وریده لیونۍ

ما مـــې د زړه ورته داغونه شمیرل
دا بـــې پروا وه خنـــدیده لیونۍ

هسې بـــې درده بې احساسه نه وه
ځـــما په میـــنه پوهیده لیـــونۍ

ما چه اظـــهار ورته د مـــینې کوه
لکه د ګـــل به غـــوړیده لیـــونۍ

افغاني ځومره ښې شیبې تیرې شوې
چې په مـــالت کې اوسیـــده لیونۍ
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

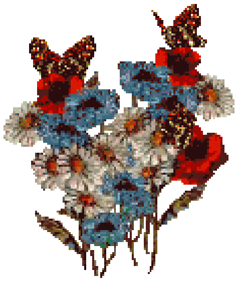

اومه برخه

شین خالې

زیړګل ورو ورو د ښاري ژوند ، د پوهنتون د ماحول ، نویو دوستانو ،ملګرو او استادانو سره اشنا کیده خو په هغه کې د کلیوالي ژوند تاثیرات او کرکتر د ورایه په سترګو کیده ٠
هغه هم د کلو او بانډو ژوند او د ښاري ژوند تــو پیرونه احساسول ،هلته په کلي کې د زمینداري او مالداری تر څنګ پرګنیزې مرا ودی او ورځنی چارې،دلته د علم او پوهې ماحول دا هغه تفاوتونه وه چې زیړګل ورسره نوی بلدیده ، هغه به کله کله دا متل کاوه چې وایې:
چیرته چې اوسې ، په خوی به د هغو شې٠

خو د زیړګل هغه ساده اوبې کبره ژوند سبب شو چې په ډیرلږ وخت کې ځانله ډیر دوستان او صادقه ملګري او اخلاصمندان پیدا کړي ٠
زیړګل د تحصیل په شرایطو کې د وخت په ارزښت او ماهیت ښه پوهیده ،هغه د ا پتیئلې وه چې باید وخت تري بې خایه تیر نشي ، هغه ته دا جوته شــوې وه چې د طب د مسلک لمړې یا مقدماتي کال د زحمت او د زیاره سره دي، ځکه چې پدې لمړي او دوهم سمسترونو کې د طبي نوو ترمنالوژیو سره اشنا کیدل او همدارنګه د انګلیسي ژبــه او لاتیني اصطلاحات په طب کې هغه اساسي او ضروري مطالب دي چې د هغو یادول په بنسټیزه توګه د هر محصل د پوهې او د هغه دراتلونکي ژوند اساس تشکلوي ، په همدې وجه هغه به تل د فراغت وخت د پوهنتون پــه کتابتون کې تیروه او هلته به یې مسلکي کتابونه متالــعه کول او د طب د علــماو د نظــریاتو سره هم اشنــا کیده او هــمدارنګه په کتابتون کې به د ورځپانو جرایدو او مجلو څــخه په استفادې د وطــن او ددنیا د حالاتو څخه ځان خبروه٠

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه د پوهنتون په ساحه کې د نورو اندېښنو ، نظرياتو او داحزابو ترفداراو سره اشنا کيده ، د مختلفو نظرياتو پيروانو به ورسره سياسي بحثونه کول٠

هر تنظيم به د خپل حقانيت او وطن کې دې ناخوالو عوامل تشريح کول او ويل به يې چې ددې مشکلاتو او مطرحو مسايلو د حل لاره زموږ تګلاره ده٠
زيرګل به د هر چا نظر په غور اوريده خو هغه په وطن کې د مختلفو سياسي جرياناتو سره موافق نه وه ،ځکه هغه دافغاستان دخلکو ديو متحد او مشترک حرکت طرفدار وه ،هغه به ويل چې د وطن خلک بلخصوص ځوانان په مختلفو ډلو او حلقو کې بېليدل داد وطن په ګټه نه ده ، هر څومره چې د افغانسان خلک په خپلو کې سره يو موټې شي هغه زموږ دخلکو او دملک د ترقۍ په ګټه ده ،تنها يوو الې دې چې کولاې شي موږ دبرياليتوبونو او ترقۍ لوړمعراج ته ورسوي ،نه دا ديوواحددين او ائېن خلک په مختلفو ډلو او تنظيمونو تقسيم کيدل٠

خو هغه د يو تعداد متعصبه کسانو چې د ژبې او قومونو اختلاف ته لمنه وهله ډير بد بيني درلوده ، او د هغو سره بې په پټه او ښکاره کينه او نفرت درلود هغه به ويل افغانستان د ټولو مشترک کور دی ،دغه کسان يا د پردو نوکران دې او يا هم ډير ناپوه خلک دي کوم چې په ناپوهۍ سره زموږ په هيواد کې د نفاق تخمونه کري٠

ددی خبرو تر څنګ زيړګل دې نتجې ته رسيدلې وه چې د ا وخت هغه بايد خپلو درسي پرګرامونه تعقيب کړي تر څو د علم او پوهې له لارې خپلو هيوادوالو ته د خدمت مصدر وګرځي٠

خو دداسې مصريفيوتنو سره سره زيړګل د اکا ، کاکا ناوې او شين خالۍ د فکر او اندېښنو څخه فارغه نه وه او هميشه به يې يادول او د هـر لمانځه وروسته هغو تـه دصحت او سلامتيا دوعاوې کولې٠

په شين خالۍ هم د زيړګل د مساپرۍ اسر د وارايه ښکاريده او کله کله به د هغه په چرت کې لاړه٠ هغې هر مازيګرى د زيړګل د شوتلو پنډ او د څارويـو راوستل د کلا انګړ ته په سترګو کې وه او همدارنګه په باغچه کې د هغه د لاس کرلې ګلان به يې په اوربل کتارول او د فکر د غلتولو لپار د خور لنډو سره وخت تيروه٠

زيړګل يو ماښام چې تمامه ورخ يې په درس او دخونې په د پاکولو او نظم راوستلو وار تير کړې وه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډیر سترې معلومیده ، په خپل چپرکت پریوت او د شین خالۍ پــه فکر کې بې هغه وختونه په زړه شول کوم چې هغې ته بې د زرګر د دوکان څخه خیالي چارګل رانیولــې وه او غوښتل بې چې شین خالۍ ته بې د کمکې اختر په مناسبت په اختر مبارکې کې ډالۍ کړي ،چې هغه وخت بې په لاره کې د ځانه سره داسې زمزمه کوله :

خیالي چارګله

ښکلی چارګله شینوجانې له دې ورمه

هغه چې د شین خالۍ تورې زلفې ،ښکلی د غاړې هار او د جګې پوزې چارګل په سترګو کیده نو داسې به بې ویل:

زلفې بې تورې تور اوربل بې مزې دار دی نا

څومره ښایسته په غاړې پروت د زرو هار دی نا

دا سور چارګل بې پاس په پوزې پرې دار دی نا

مین بې کړمه

دا پټ کاته بې په زړګي ویشتل کوینه

زیړګل ته د شین خالۍ د بنګړو شرنګهار ډیرخوندورکاوه او د هغو په وصف کې داسې زمزمه کوله:

د شنو شنه بنګړونه ډک سپین مړوندونه دي

د بنګړو شرنګ بې لیونې کړه عالمونه دي

ظالمې کړې دي د خیا له ډیر کبرونه دي

ستې بې کړمه

شرنګ د بنګړو بې عالمونه خبروینه

او د خپلې د خوږ زړګي تسل بې په لاندې بیتو کې ختماوه:

خیا لي چارګل مې د اشنا په پوزه سپور ښکاریده

څومره ښاسته لباس کې وتې حال بې نور ښکاریده

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښایسته سور شال کلیوالي ښې په سر خور ښکاریده
نظره نه شي
دا افغاني لباس ښې ځومره خوند لرینه

خیالي چارګله

خیالي چارګله
ښکلی چارګله زرو جانې ته دې وړمه

زلفې ښې تورې تور اوربل ښې مزې دار دی نا
ځومره ښایسته په غاړې پروت د زرو هار دی نا
دا سور چارګل ښې پاس په پوزه پرې دار دی نا
مین ښې کړمه
دا پټ کاته ښې په زړګي ویشتل کوینه

د جلۍ شنه بنګړونه ډک سپین مړوندونه دي
د بنګړو شرنګ ښې لیوني کړه عالمونه دي
ظالمې کړې یې د خیا له ډیر کبرونه دي
ستې ښې کړمه
شرنګ د بنګړو ښې عالمونه خبروینه

خیا لي چارګل مې د اشنا په پوزه سپور ښکاري
ځومره ښاسته لباس کې وتې حال ښې نور ښکارې
ښایسته سور شال کلیوالي ښې په سر خور ښکاري
نظره نه شي
دا افغاني لباس ښې ځومره خوند لرینه
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

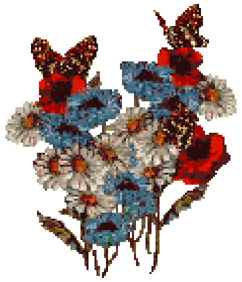

اتمه برخه

شین خالۍ

د شین خالۍ دکیسو او بنډار نژدې ملګرې د هغې خورلنډې وې خو نژدې خوا خوږې د هغې مور وه چې د زړه خبرې به یې ور سره شریکولې.

شین خالې د زیړګل په لرې توب تل غمجنه وه چې د هغې د غم احساس د هغې په ظاهري بڼه کې له ورایه څرګندیده، هغې د زیړګل په اړه یوه ورځ خپلې مور ته داسې وویل:

مورجانې !
ابا خو زیړګل ته ویلي وه چې هغه به د اونیو په رخصتیو کې کلي ته راځي ، اوس خو شپږ میاشتې تیرې شوې دهغه د راتګ هیڅ پته ونه لګیده ،بیګا مې هم پریشانه خوبونه لیدلي، خدای دې وکړي چې ناروغه شوې نه وي.

مورې ورته په جواب کې وویل:
شین خالۍ ته ډیر چرتونه مه وهه ، هغه بله ورځ پــلار دې ددهقان ســره د ولایت بازار ته تللي وه ، د پــلار دې هغه په همغه ورځ د زیړګل سره په تیلیفون کــې خبرې شوې وې ، پلار دې ویل چې دهغه درسونه زیات دي او وایې چې هغه باید ډیر درس ووایې ځکه چــې د ډاکټرۍ اول کــال ډیر زحمت پکار لري وایې که څوک په دې کال کــې بریالــی نه شي بیا نو ډاکترۍ د فاکولتې چانس له لاسه ورکوي ،همدا وجه ده چې زیړګل شپه او ورځ درس وایــې چې پــه خیر کامیابه او بنه ډاکتر ترې جوړ شي.
او دا یې هم ویلې وه چې ځو ورځې ورسته بې له خیره سره د دوو اونیو لپار رخصتي شروع کیږي

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

او کور ته راځي، ته چرت مه وهه او دوعا وکړه چې په درسو کې بریالی شي.

شین خالې د دې خبرې په اورېدو ډېره خوشاله شوه او په زغرده د زرځانګې کورته چې د هغې نژدې خورلنډه وه او په راتلونکو څو ورځو کې بې دواده تیاري نــیوله ،هغې ته یې د زیړګل د راتلو خبر ورکړاو خپل د خوشالي احساس بې دهغې ترغوږو ورساوه.

زرځانګې وویل . زه هم د خدایه دا غواړم چــې زیړګل زما د واده پورې راشې خکه زیړګل خو به زما واده په خپل ښکلې اواز او سندرو نور هم ښکلی کــړي ، زه همدا اوس مې پلار ته وایم چې هغه ته زما د واده کارت ولیږي.

د زیړګل هم د لمړې سمستر پرګرام په ډېر کوشش او زحمت پاې ته په رسیدو وه چې د سمستر په اخر کې د دوو اونیو د رخصتې لپاره تیــاري نیوله نو همدا وجه وه چې شین خالې ، اکا او کاکا ناوې ته د سوغاتونو د اخستلو په نیت د خپل د خونې د ملګرې سره ښارته وتلې وه او د علاقې وړ سوغاتونه یې هغو ته راونیول.

شین خالې چې د بنجاره سینګار ډېر خوښیده، هغې ته یې شنه او سره بنګړې، جامې ښکلې ټیک او ډېر نور بنجاري سامان ، او همدارنګه د کاکا ناوې ته ښکلې شین رنګه شال او تره ته بې ښکلې پالاوې لنګې راونیوله او ټول بې په مناسب ځاې کې ځاې پرځاې کړل تر څو پس له شپږ میاشتې مساپرۍ د هغو زړونه د سوغاتونو په ورکولو خوشاله کړي.

څو ورځې وروسته د زیړګل د لمړي سمستر درسونه پای ته ورسیدل او د خپلو هلوځلو او زیار څخه راضي معلومیده داسې احساس بې کاوه چې هغه څــه چې یې پتیلې وه پــه همغه ډول یې درسونه تعقیب او د نتنجې څخه یې راضي وه خو د دې رضایت او خوشالۍ تر څنګ دا چې سبا کلې ته روان وه او پس له څو میاشتو بیا دا موقعه تر لاسه کوي چې خپل کلو بانډو ته ځي د ډیري خوښې شیبې شمیرلې او د ځانه سره به یې ویل چې څنګه به سبا ځــان د موټرو تم ځاي تــه رسوي او کله به بیا په خپلو کلې او ځمکو ګرځي او د شین خالې خیا لې اوربل ته بــه په باغچه کې ښایسته اورنګارنګ ګلان کري.

سهار زیړګل د سهاردلمانځه ورسته خپل بیک چې تیر ماښام یې د سفر لپار جوړ کړي وه تر غاړې کړ او دخپلو د خونې د ملګر څخه یې چې هغوی هم د رخصتېو څخه په ګټه اخستو خپلو کلو او

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کورو ته روان ول خدای په اماني و اخیسته او د خپل ولایت د موټرو تم ځـای ته روان شو ، د بس په تم ځاي کې یې د خپل ولایت ډیـرې اشنا څیرې تـر سترګو شـوې خـو د زرڅـانګې پلار یې دورایه وپیژانده او د هغه سره تر روغبړ وروسته دواړه په بس کـې څنګ ترڅنګ چوکیو کې کیناستل او د لارې ملګرې شول.

په لاره کې زېړ ګل د زرڅانګې د پلار څخه مرکز ته د هغه د راتګ وجه وپوښتله او ورته یې وویل :

کاکا خیریت خو به وه څنګه مو دلته پیښه شوې وه ؟
هغه په جواب کې ورته وویل:

زیړګله !
ښه شوچې ومې لیدلې ،ما فکرکاوه چې تا به زه څنګه پیدا کوم ،ښه شو چې خدای دلته را پیدا کړې.هغه دبس په اخره څوکې کې چې ناست دې هغه ځما ځـوم دی او د کوزکلي د زمانخان اکا ځوی دې او هغه تورسرې چې وینې یوه یې زرڅانګه او هغه بله یې مور ده.

مورې دلته د واده خرید ته راغلي وؤ ، خرید موو کړ ، که د خداې رضاوې بله اونۍ د زرڅانګې واده دی ، ښه شو چې ته راغلي چې د واده په کـارو کې برخه راسره واخلې ،تا خو همیش د کلي په مړي او ژوندي کې کلیوالو ته ځان رسولی دی بس د میـلمنو پالنه او هغوسره د ګپ ،شپ او ټنګ ټکور دنده مو تاته درسپارلې ده.

زیړګل ورته په لـمړي سر کې د خوښی مبـارکي وو یله او بیا یې ورته اطمینان ورکړ او وې ویل : تاسو بیغمه او سی کاکا زه کارونه جوړوم.

په همدې ډول تر کلي پورې دواړو د زړه خواله وکړه او پس له څه مدې منزله کلي ته ورسیدل او د بس څخه کوز او د کلي په لو ر روان شول.

زیړګل کلي تـه د رسیدو مـخکې د امیـن اکا په دیره کې د کلي د ځـوانانو سپین ګـرو او نورو او سیدونکو ګنه ګونه تر سترګو شوه.
هغه ځان په چټکی ورساوه چې ګوري د سواد او زدکړې استازي کلي ته راغلي تر څو د بیسوادی د له مینځه وړولو لپاره سرشمیرنه وکړی چې څومره ښځینه او څومره د کلي نارینه او سیدونکي چې

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سواد د نعمت څخه محروم دي ددی کورسونو د تعقیبولو لپاره چمتو دي.

د کلي او سیدونکو د زیړګل په لیدو خوشاله شول او د هغه د هر کلي لپاره مخې ته ورغلل.
پس له روغبړه زیړګل په احوال ځان خبر کړ او ټول د زیړګل د اکا باغچې ته راغلل او هلته زیړګل خپل کلي والو ته داسې ویل :
درنو خویندو او ورنو !
سواد او پوهه دا هغه د خداي لوی نعمت دي چې لوی خدای په خپلو بنده ګانو که نر وی یا ښځه فرض ګرځولی دی، زموږ د پاک او سپیڅلي دین مشهوره لارښونه او حدیث مبارک دي چې وائي علم زده کړه که څه هم په چین کې وي . دا چې اوس موږ ته په کلي کی داسې موقعه برابره شوې ده د خوښۍ ځاي دي چې زموږ د کلي هغه خویندې او ورونه چې دا فرصت ولری ځان په دې کورسونو کې شامل کړي ،ترڅو په راتلونکو میاشتو کې د سواد او زده کړې د نعمت څخه بهره مند شي.
زما د سواد اموزۍ استازو ته دا وړاندیز دي چې د کلو دښځینه کورس لپاره دې زموږ د کلې د زمان اکا لور زرغانګه چې یوه تعلیم یافته خور ده د ښوونکې په توګه وګمارل شي .

د کلي ټولو او سیدونکو د زیړګل خبری تاید او لاسونه یې ورته وپړکول.
استازو هم د زیړګل دا وړاندیز و مانه او د زرغانګې د پلار څخه یې هیله وکړه چې د زرغانګې موافقه پدې برخه کې د یو درخواست په ډول ولیکي چې موږ یې نور قانوني مراحل د خلاصولو ورسته په دې دنده وګمارو او د نارینه کورسونو لپاره تکړه استاد حبیب الله خان دي چې دلته تشریف لري تاسو ته معرفي کوم.

د پروګرام ورسته زیړګل د کلا انګړ ته ننوت ، شین خالۍ او کاکا ناوی چې د مخه د هغه د راتګ څخه خبر شوي ول مخې ته راغلل او د هغه سره یې روغبړ وکړ او په لیدو یې ډیر خوشاله شول.
شین خالۍ هم د غرمې ډوډي تیاره کړې وه او ټول یو ځاي په دستر خوان کیناستل او د غرمې ډوډي یې نوشجان کړه.
د شین خالۍ مور زیړګل ته ویل څنګه شوه ځویه درسونه دې خداي دې وکړې چې ښه نتجه دې تر لاسه کړې وي ؟
زیړګل ورته په جواب کې وویل :
موري بې زحمته سرې مطلب ته نشې رسیدلای ، زه د خپل زحمته راضي یم ، ښې نمرې مې تر لاسه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړې ،تاسې بيغمه اوسې ما بايد زحمت ويستلې واې٠
د کاکا ناوې وويل٠ شکر چې ښه نتجه دې ترلاسه کړې ده تل خوشاله او برياى اوسى٠

شين خالۍ هم د زيړګل په برې خوشاله وه ،پس له ډوډې زيړګل د شين خالۍ سوغاتونه د بيکه راوويستل او ورته يې په ډيره مينه ډالې کړل او همدارنګه د کاکا ناوى شال يې هم د هغې پر اوږو هموار کړ او د اکالنګۍ هم ورکړه چې اکا کورته راشې او هغه ته يې پر سر وتړې چې هغو هم د زيړګل سوغاتونه په ډير خوښې ومنل او د هغه څخه ئې مننه وکړه٠

پس له څو شيبو خوږو کيسو او خبرو شين خالۍ د زرڅانګې د واده خبر زيړګل ته ورکړ او د هغې دا هيله يې هم ورته وويله چې واده ته به يې ښکلى شعر جوړوې چې بيا په واده کې ئې په سندرو کې ووائې٠
زيړګل د شين خالۍ دا هيله ومنله او خپله شرې يې تر خان چارپيره او د داما ن څمکو ته د اکا د ليدلو په مقصد ووت٠
زيړګل د دامان څمکو ته نژدې په يوه وړه غونډې کيناست او داسې زمزمه يې تر خولې شوه:

شپې دې د برات شه کلونه دې اختر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

زرڅانګه چې د شين خالۍ نژدې خورلنډه وه او زيړګل ته يې ورور ويلى وه زيړګل د هغې د راتلونکې په اړه داسې هيله لرله:

پل دې بختور شه ناوې مينه کې دې کورشو
نوې اشنايي شوه نوى بل د مينې اورشو
ستا د حسن شمعه چې روښانه په هر لورشو
حسن دې ښکلا دې چيرې مه شه د نظر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

او د هغې د واده محفل يې داسې تمثيلوه:

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن چې دې محفل کې خوشحالي ده هم خندا
خوښې دې همزولې دي په مينه کړي نڅا
يې د نجونو ميره ټول دا ستا په تماشا
رب دې په نصيب کړه په ژوندون کې زيب اوزر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

او په اخر کې د هغې د خوشبختۍ لپاره داسې دوعا کوله:

ناوې نوی ژوند کې خوشحالي دې شه نصيب
کور دې بختور شه خور اشنا دې شه طبيب
اور يې چې بلېږي پاک الله يې شي قريب
وی دی په امان کې افغاني ښکلی بشر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

پل دې بختور شه

شپې دې د برات شه شه کلونه دې اختر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

پل دې بختور شه ناوې مينه کې دې کور شو
نوې اشنايي شوه نوی بل د مينې اور شو
ستا د حسن شمعه چې روښانه په هر لور شو
حسن دې ښکلا دې چيرې مه شه د نظر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

نن چې دې محفل کې خوشحالي ده هم خندا
خوښې دې همزولې دي په مينه کړي نڅا
يې د نجونو ميره ټول دا ستا په تماشا
رب دې په نصيب کړه په ژوندون کې زيب اوزر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناوې نوی ژوند کې خوشحالي دې شه نصیب
کور دې بختور شه خوږ اشنا دې شه طبیب
اور یې چې بلیږی پاک الله یې شي قریب
وی دی په امان کې افغاني ښکلی بشر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور
*** ***

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

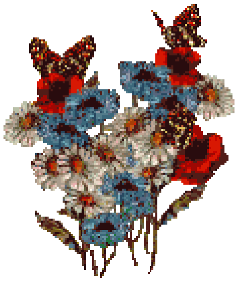

نهمه برخه

زیړګل ته د دوؤ اونیو رخصتي بیا دا موقعه برابره کړه چې د پخوا په شان د کلیوالي ژوند څخه بهرمند شي او د کلیوالو سره راشه درشه ولري ، په غم ،ښادۍ او ورځنۍ ژوند کې د هغو سره کور او کلي شي او همدارنګه د اکا سره د کـرنې او مالدارۍ پــه برخه کې مــرسته وکــړي او خپل د راتلونکی ژوند د ملګرې شین خـالې د ارمانو او هیلو د تر سره کـولو لپاره د هغې په چوپړ کې وي٠

شین خالې د زیړ ګل څخه دا هیله لرله چې د هغې د خـورلنډې زرخـانګې په واده کې د هغه د پلار سره نژدې سلاکار او سي ځکه چې زرخانګې مشر وروړ ندرلود همدا وجه وه چې د هغه څخه دا تمه لرله چې هغه به د زرخانګې د پلار نژدې مرستندوی وی٠ زیړ ګل هم دا پتیله وه چې د واده په مراسم او تیارۍ کې د زرخانګې د پلار سره مرسته وکړي٠

ماښام کله چې زیړ ګل څاروي د کلا انـګړ ته راوستل نو په شین خـالې یې غږ وکړ چې څاروي په خپلو ځایو کې وتړي تر څو د هغو لپاره آذوقه برابره کړي٠

شین خالې او د هغې مور په ګډه څاروي په خپلو ځایو کې وتړل ،زیړ ګل چې د شوتلو پنډ تر شا او لور یې په لاس کې وه لمړی یې د شوتلـو پنډ د وچو وښو تر څنګ تــراوړې ښکــته کړ او لور یې د دیوال په د رزکی خښ کړ او بیا یې شوتله د وچو وښو سره ګــډه کــړه او د څــارویو مخې ته یې په کافي اندازه واچوله او خپل څادر یې چې شوتلــه پکې راوړې وه و څنډه او د کـور په انګړ کې چې په ګلمونو ، توشکو او کټونو سنبال شوی ؤ کیناست٠

شین خالې په بیړه چاې تیار او په پتنوس کې یې د تورو چایو پیاله د مساله داري ګوړې سره د زیړ ګل مخې ته کیښود٠

یو څه شیبې وروسته د شین خالې پلار او مور هم راغـله او شین خالې د هغو مخــې ته هم د شنو

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

چایوډکې پیالې کیښودلې.

زیړګل د تورو چایو څښلو عادت درلود ،مګر د شین خالۍ مور او پلار د شنو چایو څښل غوره ګڼل او ویل به یې چې د شنو چایو ګټې ډیرې دي خو شین خالۍ بیا دومره سرپرې نه خوړ او هغې ته که تور چای وه او که شین توپیر نه درلود ، څه چې به تیار وه هغې به څښل خو بیا زیړګل او د شین خالۍ مور او پلار ته خپل د خوښې چای عادت ګرځیدلی وه.

زیړګل د چای اخري پیاله په سر واړوله چې د کلي د ملا د الله اکبر آواز پورته شو ټولو د جل جلالهو اواز تر خولې وخوت ، زیړګل څادر او اکایي شړۍ په اوږه کړه او د جومات په لور روان شول ترڅو د ماښام لمونځ په جمعه وکړي، دوې په ځغرده ځان جماعت او د جمې لمونځ ته ورسوه.

په کلي کې د ماښام لمانځه ته د کلي او سیدونکي حتمي جومات ته راتلل ، په تیره بیا د کلي سپین ګیري او خوانان ځکه چې دورځی له خوا ټول دکار او غریبۍ لپاره د کلي څخه بهر وتل ، ځوک به د بزګرۍ په کارونو بوخت وه ، ځوانان به د تعلیم او زده کړې لپاره ښوونځیو ته تلل ، په کلي کې تنها دکور میرمنې او واړه ماشومان پاته کیدل چې په خپلو کې به یې راشه درشه لرله او همیش بې بنډار جوړ وه خوددې بنډاروترڅنګ د کور دکارونو سنبالول ، د جامو پریمینځل ، پخلې او نور ډیر مصروفتونه وه چې د کور ښځو هم په ډیر زحمت او کړاونوورځنۍ چارې تر سره کولې.
سبا د زرخانګې پلار، زرخانګه د شین خالۍ کورته واستوله چې وګوري که چیرې زیړګل او تره یې په کور وي ترڅو د واده په اړه د هغو سره خپل پروګرام شریک کړی.

د زرخانګې کور د شین خالۍ د کور په څو قدمې کې وه پدې توګه په کلي کې د دې دوؤ کورنیو تګ راتګ دکلي نورو اوسیدونکو په پرتله ډیر ؤاو ښې اړیکي یې ساتلې.

زرخانګې د زیړګل او د هغه د اکا شتون په کورکې خپل پلار ته خبر ورکړ.هغه هم دځایه پاڅید ، پګړۍ یې په سر وتړله ، واسکټ یې واغوست او خپله تور بخنه شړۍ یې تر ځان چار پیره کړ او د زیړګل د کور په نیت روان شو او هلته په رسیدو د هغو د کور ور وټکوه.

زیړګل د کلا ور خلاص کړ او د زرخانګې د پلار سره یې روغبړ وکړ او هغه ته یې کورته د ننوتلو بلنه ورکړه اود کور په انګړ کې ورته ځای برابر کړ.

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیړګل ، دزیړګل اکا ، شین خالۍ او کاکا ناوي هم د هغه هرکلي ته راغله او د هغه په مخامخ لوري کیناستل.
د روغبړ نه وروسته شین خالۍ د چای د جوړولو لپاره لاړه او دوي خپل خبري د زرځانګې د واده په اړه پیل کړې.
په پیل کې د زیړګل آکا د زرځانګې د پلار څخه داسې وپوښتل ؛
لعل میره !
څنګه شوه د زمانخان آکا سره مو د واده په اړه څه وکړل او څه نتجې ته سره رسیدلي یاست ؟
د زرځانګې پلار ورته په ځواب کې وویل:
آکا ، که رښتیا راباندې وایې مامله خو جوړه ده ، داسې د جنجال یاستونځی کومه خبره نشته ،زمانخان هم بد سړی ندې، که څه هم د زرځانګې مور یو څه اضافي بوجونه پر هغو ایښې ؤه، خو کله چې زه خبر شوم ما د زرځانګې مورته قناعت ورکړ ، اصلي خبره خو داده چې زرځانګه زموږ یوائیني لور ده ، موږ بل اولاد یا وارث نلرو ،اوس که موږ په ځوم دا بې ځایه مصارف او بوج واچوو نو دهغو راتلونکی ژوند به د کړاونو سره مخ شې چی دا خبره ما د زمانخان سره هم شریکه کړه اوورته مې وو یل څرنګه چې مو زړه وې، د استاسو خپله معامله ده او زه نه غواړم چې پدې برخه کې کوم شرط یا بوج درباندې کیږدم ، دبلې خوا د زمانخان آکا دې هم کور اباد وې پوه او مشر سړی دی ، هغه زما ددې فیصلی څخه مننه وکړه او راته یې وویل چې دا زموږ او تاسو د خوښی او دوستی خبره ده ،ستاسو دی کور آباد وي خو موږ هم خپل هوس اوآرمان لرو ، زموږ هم دا هیله ده چې زموږ واده او دا خوښی په ښه شان سره تر سره شې ،تاسی تشویش مکوی موږ د کلی رسم او رواج نه ستر ګې نه شو پټولی هغه څه چې لازمه او زموږ په وس کې پوره وي هغه موږ خپله هم دا تکل لرو چی زموږ د اولادونو دا خوښې په پوره درښنت تر سره شې.

د شین خالۍ مور په آخر د خبرو کې داسې وپوښتل؟
لعل میره آکا ، د واده ورځ او نیټه مو وټاکله ؟
د زرځانګې پلار ورته په جواب کې وویل:
هو د واده ورځ مو معلومه ده ، راتلونکې د جمعې په ورځ که دخداې رضاوې واده د ی ، همدا وجه ده چې آکا ، زیړګل او تاسوسره د مشورې لپاره راغلی یم ترڅو د واده په تنظیم کې له ما سره برخه واخلی.

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

په همدي ډول لعل مير آکا ، زيړګل ، او د شين خالۍ مور او پلار دواده پروګرام جوړ اودې پايلې ته سره ورسيدل چې د ښځو مراسم دې د زرخانګې دوۍ په کوراو د نارينه و لپاره د شين خالۍ دوۍ په کورکې ځايونه برابر شي اوميلمنو ته د ډوډۍ جوړولو او پخلي کارونه دې هم دلته تر سره شي ٠

کله چې د زرخانګې پلار د زيړګل او دهغو د خپلوانو د مرستو او ژمنې وعده ترلاسه کړه نو دهغو نه په خوښۍ سره د خپل کور په لور روان شو ٠
زيړګل هم خپل څادر په اوږه کړ، لور او بيل يې واخيست اود باغچې په لور روان شو ٠هغه د زمانخان اکا ځوى يا د زرخانګې کوژدن ا باسين له وړکتوب څخه پيژنده ، هغه به هميش پالاوۍ لنګۍ تړله او جګه شمله به ګرځيده ٠ نو کله چې په باغچه کې په کار بوخت شو دا زمزمه بې تر خولې شوه:

پدې محفل کې نن خوشاله خوشالي ده
د شمله دارهلک ښادي ده

دزيړګل څخه شين خالۍ هيله کړې وه چې دزر خانګې واده ته به ښکلې شعر جوړوي چې دا زمزمه د زيړګل لپاره ښه الهام وه کوم چې د هغې په واده کې يې ډالې کړي ، زيړګل د هغې کليوالې حسن ، خصلت او همدا رنګه د واده شپې ته داسې هيله لرله:

ناوکۍ خومره ښه ښکاريږي
په ناز همزولې يې ګډيږي
د هلک کورپرې اباديږي
په خپل ښايست کې يې خصلت کليوالي ده
د شمله دار هلک ښادي ده

زيړګل د هغې ښکلا او حسن بې داسې تمثيلوه:

ناوې ښايسته لکه د ګل ده
څه د ښايست يې جلوبل ده
دا خوش بويې يې د سنبل ده

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښو مره ښایسته د غاړې هارېې طلایي ده
د شملـه دارهلـک ښادي ده

د ا باسین او زرخانګې د نیکمرغې لپاره یې داسې هیله لرله :

ناوکۍ پـــل دی بخـــتور شه
شپې دې برات ورځ دې اختر شه
ژوند مـــورو ښانه لکه لمر شه
دا زموږ هیـلـه ده امید دا مو مرضي ده
د شمله دارهـــلک ښادي ده

او په اخرکې یې دا دوعا هغو ته د زړه ووتله :

ښه اوږد ژوندون مو په نصیب شه
ښاد مو هم لرې هم قریب شه
مینه مـو ګـــل اوعندلـــیب شه
اوسۍ خوشالـه دا ډ الۍ د افغاني ده
د شمـــله دار هلک ښـــادي ده

ډ الۍ

پدې محفل کې نن خوشاله خوشالي ده
د شمـلـه دارهلک ښــادي ده

ناوکۍ ښومـــره ښه ښکاریږي
په ناز همــــزولې یې ګډیږي
د هلک کورپـــرې ابــادیږي
په خپل ښایست کې یې خصلت کلیوالي ده
د شمـلـه دار هلک ښادي ده

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناوې ښايسته لکه د ګل ده
څه د ښايست يې جلوبل ده
دا خوش بويي يې د سنبل ده
ځومره ښايسته د غاړې هاريې طلايي ده
د شملـه دارهلــک ښادي ده

ناوکۍ پـــل دی بخـــتور شه
شپې دې برات ورځ دې اخترشه
ژوندمـــوروښانه لکه لمر شه
دا زمونږ هيـله ده اميد دا مو مرضي ده
د شمله دارهــلک ښادي ده

ښه اوږد ژوندون مو په نصيب شه
ښاد مو هم لرې هم قريب شه
مينه مـو ګــل اوعندلـــيب شه
اوسۍ خوشالـه دا ۀ الۍ د افغاني ده
د شمـــله دار هلک ښــادي ده

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

لسمه برخه

شین خالۍ

د زرخانګې او اباسین د واده انګازې پـه کلو او بانډوکـې خپرې شوې وې ،شین خالۍ هم د خپلې خورلنډې واده ته تیاري نیولې وه ، هغه په تیره اونۍ کې د زیړګل او مور سره دولایت بازار ته تللې وه او ځانله یې د بزاز له هټۍ څخه دجـامو لپاره دخپلې خـوښې ټـوکر او د بنجارې د دوکان څخه رنګارنګ د سینګار سامان رانیولی وه٠

د اباسین پلار زمانخان اکاهم د اباسین او د زرخانګې د واده لپاره پوره تیاري نیولې وه او دکلي د نائي په لاس یې ټولو کلیوالو ، لرې او نژدې دوستانو ته د واده دبـلنې کارتونه او خبر لیږلي وه او هغوته دمیلمستیا پروګرام جـوړ او د هغو د خـوشالۍ لپاره یې مشهوره هنري ډله رابللې وه او دکلي څخه بهر یې دامین ماما د دیرې ترڅنګ پـه یوه شدیاره ځمکه کې ورته ځای برابر او هغه ځای یې په کټونو ګلمونو او توشکو فـرش او پـه ګیسونو دشپې له خوا روښانه کیدو لپاره یې ځوانان په کارګمارلي وه٠

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کلي نائې ګلاجان چې په ګلاجاني مشهور او د غلام بابا ځـوې ؤ يوه ورځ د مخه د زمانخان اکا د کلا په انګړ کې ميلمنو ته د پخلي تياري نيولې وه، هغه داسې چې خپل لوی او واړه ديګونه او نور د اړتيا وړ سامان چې په هر واده کې بې ترې کار اخيست له ځـانه سره راوړې ؤ او د پخلي لپاره بې ځو ځايه لوی او واړه نغري جوړ کړي ؤ او همدا رنـګه بې پــه لويو او وړو ډيګونو کې وريجې په ګرمو اوبو مينځلې او د نرميدلو لپاره بې په اوبو کې ساتلې وې ، غوښه بې هم برخې برخې يخني او نرمه کړې وه ترڅو ورسته بيا د نورو کارونو لپاره پوره وخت ولري٠
په رښتيا سره هم ټولو کليو الو او د واده ميلمنو ته ميلمستيا او هغو ته خوندور خواړه برابرول پوره زيار او منډې په کارلري چې په کلو او بانډو کې د نائيانو دا زيار د ستايلو وړ دي٠

ګلاجان او نورو د آشپزې ګـروپ سهار د وخته د کلي د نـائې تر لارښوونى نغري بار او د هر رنګ خوراکونو د پخولو کار پيل کړې وه ، دوه درې ډوله پلونه ، قورمه ، کوفته٠بنډۍ ،بانجان بوراني ،سابه ، چپس ،او سلات او ډيرنور هغه حتمي خوراک وه چې تر مازيګره بايد جوړ شوی وای٠
مازديګر کرار کرار کلي ته د ميلمنو راتګ پيل شو چې د زمانخان اکا ، اباسين او د کلي د سپين ګيرو له خوا ورته هر کلی ويل کيده او د ځوانانو له خوا ټا کل شوي ځای ته چرته چې د ميلمنو لپار جوړ شوی وه بدرګه کيدل٠

ټاکل شوي کسانو به ميلمنو ته د لاس مينځلو اوبه وروړلې او نور ځوانانو به د دستر خوان په خوړو خوړو سمبالوه او ميلمانه به ډلې ډلې راتلل او ډوډۍ به يې نوشجان کوله او بيا به د امين ماما د ډيرې په لور د سيل لپاره تلل٠
کله چې د ډوډۍ پروګرام خلاص شو نو د امين ماما د ډيرې ترڅنګ د ميلمنو لپاره مو ظفو کسانو چاې اوبه او چلم ګرځاوه ترڅو د ميلمنو احترام يې ساتلې وې٠

د کلي او ميلمنو په ځيروکې د خوشالۍ روحيه دورايه ځرګنديده او ښايسته ګڼه ګوڼه وه٠ څه شيبه ورسته سازيانو د موسيقۍ د آلو په سورولو پيل وکړ او بيا ګل محمد استاد چې په ګلکي مشهور وه او په سيمه کې د ښه شهرت خـاوند وه ارمونيه تر غاړه کړه او همدا رنګه د يارمحمد استا د د تبلو اواز د کـلي او سيمى د خـلکو تر غــوږ شو ٠ سازيانو په وار سره د بهاري، بيرمي، بياګ، کستوري، کليان، اسا ، او جـوګ پـه راګونـو کې دمقام ، غزل ،لنډۍ ،چـاربيتې،لوبې ، بګتۍ او دا ستانونه په خپلو خوږو اوازونو کې راغلو ميلمنو او تماشا چيانو ته اورول٠

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو شيبې وروسته زيړګل هم د شين خالې د خور لنډې زرڅانګې په کور کې چې د ناوې خپلوان او خورلنډې په واده راغلي وې، د ډوډۍ او نورو مراسمو ورسته د خپل انډيوالانو سره د اباسين دليدو او هم د سيل په مقصد د زمانخان اکاکلي ته راغلل.
د زيړګل دوستانو د هغه په ليدو هغه ته ښه راغلاست ووايه او د هغه څخه يې هيله وکړه تر څو ددوۍ د خوښۍ لپاره سندرې ووايې ، که څه هم زيړګل په اوله کې رضايت نه ښوده نو چې کله اباسين د هغه څخه هيله وکړه نو بيا يې ارمونيه خپله کړه او دې سندريې په ويلو سره چې شعر خپله ورته جوړ کړی وه خپل اواز پورته کړ.

پدې محفل کې نن خوشاله خوشالي ده
د اباسين هلک ښادۍ ده

ددې سندرې په اوريدلو سره د واده ګډون کونکو کې شور او احساسات نور هم زيات شول او ټولو ورته په خوشالۍ لاسونه وپړکول او د واده فضا نور هم توده شوه. زيړګل يو څو نورې سندرې وکړې او ورسته يې د دوستانو د تشويق څخه مننه وکړه او د ملګرو سره په کټ کيناست.
په همدې ترتيب د شپې تر ناوخته پورې د واده نور مراسم د سازيانو په خوږو نغمو او سندرو دوام وکړ او ورسته ميلمانه په احترام او عزت رخصت او د اباسين دواده خوږه شپه ورته خوږه خاطره پاته شوه.

سبا دورځې ساز او د واده مراسم ادامه درلود ، مازديګر ډولۍ جوړه شوه او دکلي ځوانانو ډولۍ جګه او د ساز په بدرګه دناوې د راوستلو په نيت د لعل مير اکا د کور په نيت روان شول.
کله چې ورسيدل دکلي ملا د سپين ږيرو او ميلمنو په ګډون د اباسين او زرڅانګې شرعي نکاح وتړله او د کليوالو او د واده ګډون کوونکو په ګڼه ګوڼ کې په ډيره خوښي او خوشالي ناوې په ډولۍ کې سپره او د زمانخان اکا خوښي تر سره او آباسين خپله کوژدنه په کاله کړه.

کله چې د واده مراسم خلاص شول زيړګل د خپلې باغچې په لور روان شو تر څو د ګلونو او ترکاريو خبر واخلي په لاره کې يې د خپل واده په فکر او سوچونو هم غرق وه چې د باغچې په رسيدو يې د شين خالې په ياد دا زمزمه په خوله شوه:

دزړه باغچه کې درته ګل کرمه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګڼه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رامبیل، چمبیل، نرګس، سنبل کرمه
دا بــه وعــده راسره ګـدې دلبرې
دګلو سیل لــه بــه راځــې دلبرې

زیړګل په خپل تصور کې شین خالۍ ته داسې پیرزوینه لرله:
د زړه باغچه کې درته خیال جوړوم
د ښــا پیــریو پــکې ټــال جوړوم
زمــا دا هیلــه بــه منې دلبرې
دګـــلو سیـــل لــه بــه راځې دلبرې

او د شین خالۍ ځخه یې دا تمه لرله :
زما د پــاکې مینې ښکلې بڼ کې
ستا د ښایسته حسن منلې بڼ کې
د وفــا لاس بــه راکــوې دلبرې
د ګــلو سیل لــه بــه راځې دلبرې

او پر هغې یې داسې سپارښتنه کوله :
زما د مینې او سرو ګلو باغچه
د رنګــینو ،بــاغ او بلبلو باغچه
بیا لــه خــزانه به ســاتې دلبرې
دګلو سیـــل له به راځې دلبرې
او په آخر کې یې د خپل د زړه هیله په لاندې بیت ختم او خپل د زړه خبرې یې شین خالې ته په سوچونو او خیالونو کې داسې ډالۍ کړې :

ترخو پــدې باغچې خزان ګډ شي
په سرو ګــلونو مې تالان ګډ شي
پاس په لیمو به قدم ګدې دلبرې
د ګــلو سیل له بــه راځې دلبرې

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړه باغچه

دزړه باغچه کې درته ګل کرمه
رامبیل، چمبیل، نرګس، سنبل کرمه
دا به وعده راسره ګدې جانانه
دګلو سیل له به راځې جانانه

د زړه باغچه کې درته خیال جوړوم
د ښاپیریو پکې تهال جوړوم
زما دا هیله به مني جانانه
دګلو سیل له به راځې جانانه

زما د پاکې مینې ښکلي بڼ کې
ستا د ښایسته حسن منلي بڼ کې
د وفا لاس به راکوې جانانه
د ګلو سیل له به راځې جانانه

زما د مینې او سرو ګلو باغچه
د رنګینو ،باغ او بلبلو باغچه
بیا له خزانه به ساتې جانانه
دګلو سیل له به راځې جانانه

ترخو پدې باغچې خزان ګډ شي
په سرو ګلونو مې تالان ګډ شي
پاس په لیمو به قدم ګدې جانانه
د ګلو سیل له به راځې جانانه
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

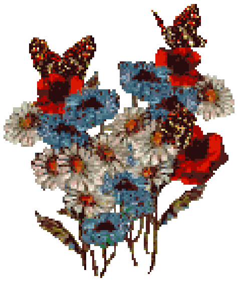

یوولسمه برخه

شین خالۍ

د زیړګل د دوو اونیو رخصتي په ختمیدو وه، خو دکـلو او بانډو د خوږ او ساده ژوند او د خپلي کوژدني شین خالۍ څخه بیا لري کیدل ورته ګـرانه خـبر وه٠خو بله چاره یې نه وه ،هغه د خپل روښانه راتلونکي په هیله دا پتئلي وه چي خپلو زده کړو ته ادامه ورکړي،په همدي هیلي مازیګر یې خپل داړتیا وړ شیان راټول او په سفري کڅوړه یا بیک کي ځای پر ځای کړل٠

سهار دلمانځه وروسته زیړګل د اکا ،کاکاناوي، شین خالـۍ او دکلي نژدی انډیو الانو څخه خداي پاماني اودوعا ترلاسه کړه اودولایت دمرکز په نیت روان اوبیا دهغه ځـایه په بس کي له څوساعته مزل وروسته ځان د پوهنتون لیلیي ته ورساوه٠
کله چي لیلیي ته ورسید ، د خوني انډیولان او یوشمیر همصنفیان یې هم دهغه تر مخه د رخصتۍ څخه راغلي وه چي دزیړګل په لیدوله ځایه پاڅیدل او دهغه سره یې تو د روغبړ وکړ٠

زیړګل لمړی خپل کالي په الماری کي ځـاي پر ځاي او بیا یې خپله بستره او الماري تر نظره تیره کړه او تر هغه وروسته دخوني د انډیواانو سره ددوو اونیو د رخصتیوخاطري شریکي کړي چي د دوی دا بنډار تر ناوخته پوري دوام وکړ٠
ماښام زیړګل دسباورځي درسي مواد برابر اوسها ر دخپلي پـوهنځي په لور روان شواو د خپل ګروپ د نورو محصلینو سره یو ځای یې په درسونو پیل وکړ ٠
زیړګل په همدي ورځ د پوهنځي دتدریسي څانګي څخه دنـوی سمستر درسي پلان تر لاسه کړ تر څو ددغه پرګرام په اساس خپل ځان عیاراو ددغه فرصت څخه پوره ګټه واخلي٠

په همدي ترتیب زیړګل هره ورځ د پوهنتون په چاپیریال او محیط کي د نوو درسونو ، استادانو ، سیاسي او ټولنیزو مسایلو سره آشنا کیده چي پـه هغه وخــت د پوهنتون په ساحه کي مختلف

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنظمي اوحزبي فعالتونوجريان درلود او هر تنظيم کوشش کوه چې خپل صفوفو ته ځوانان جلب کړي٠
مختلفو تنظيمونو مشخصې موضوعګيری او نظر ياتو لپاره کار کاوه چې دکلوبانډو ،ولاياتو ، مملکت او په نړی کې دخلکو اوحکومتونو سيا ستونو په اړه هرې ډلې خپل نظريې څرګندولې٠
اکثرا دا بحثونه په وطن او نړيواله کچې د فقر،بدبختی او بيعدالتی په مدار څرخيدل ٠

يوی ډلی به د يوې سياسي ايډلوژي څخه او بل ګروپ به بيا د بلې سياسي موضوع ګيری څخه دفاع کوله٠ ددې حا لت څخه دا سې معلوميده چې مختلفو پا رټيوا وګوندونو دځوانانو په مينځ کې دخپلو صفوفو دتقويې په مقصد جدي کار پيل کړي وه٠ دا بحثونه په زړه پورې په دې وچې هر يو به په وطن کې دبدبختيو عوامل په مختلفونظرونو کې تحليل او ارزيابي کول او ځوانان به يې په وطن کې ديوی عادلانه ټولنې د مينځ ته راتګ په مقصد مبارزې ته را بلل او په همدې ترتيب دخپلو علاقې وړ پارټی او تنظيمونو کې تنظيمول٠

ځينو بيا دا سلام مقدس دين ته د خدمت په منظور او په وطن کې د اسلامي اصولو دتطبيق په مقصد خلک جهاد ته را بلل او ددې ټولو بد بختيو اصلي عامل يې اسلامي اصولو دنه مراعت کيدو دليل باله او خلک يې ددې مقدس هدف دعملي کولو په مقصد په اسلامي ليکو کې تنظيمول او کفرسره يې دجهاد نارې پورته کړی وې٠

ځينې نورو بيا د مارکس اونګلس د ايډولوژی طرفداران وه چې هغوی ددې بدبختيو اصلي عوامل په وطن کې د طبقا تی ژوند موجوديت باله او داسې يې تحليل کاوه چې موږ بايد زيربنا يا اساس ته تغير ورکړو ، اوپه وطن کې دعادلا نه اوانساني ټولنې د راوستلو لپاره کار وکړو او دهمدې مقصد او هدف لپاره خلک طبقاتي مبارزې ته دصلح اميزه لياري را بلل٠
ځينونورو بيا دمارکسيستي سياست په تايدولو سره دقهراميزسياست طرفداروچې د مايوستانو په نامه يادېدل، بلې ډلې بيا ددې ټولو بدبختيو عامل د افغانانو په عدم اتحاد کې څرګند اوه او د ټول افغان ملت يووالي اوديو موټی افغانستان د جوړولو ادعا يې کوله او خلک يې اتحاد او اتفاق ته رابلل٠
په همدې ترتيب هر ورځ د پوهنتون په ماحول کې محصلينو دداسې بحثونو سره سر او کار درلود چې دځوانانو د پاکو اوسپيڅلو ،ملي ،وطني ،اسلامي اوانساني احساساتو په استفادې سره د سياسي پارټيو صفوف ورځ په ورځ تقويه اوپه وطن کې د ډلو ، ټپلو ، تنظيمونو اوګوندونو

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره تهداب ایښودل کیده چي دیو واحد وطن ، دین او ائین خلک یې په مختلفو ګروپونو پارټیو او تنظیمونو تقسیم او دنفاق او بدبختی کندې ته ګذار کړل.
زیړ ګل د دې ټولو استدلالونو او نظریاتو د اوریدو تر څنګ د ټولو افغانانو د یو مشترک حرکت طرفدار وه او داسې یې پټیلې وه چې ښه به داوې چې خپل درس او تعلیم ته ادامه ورکړي او ددې لارې خپلو هیوادوالو ته د خدمت مصدر وګرځي ،نه د هغه صادرشویو ایدلوژیګانو څخه چې د پردو په اشاره زموږ پرخلکو تجربه کیدل .

زیړ ګل ته هم لکه دوطن نوروبادرده هیوادوالو په څیر دا ناخوالې بې هیڅ نه وې خو هغه نه غوښتل چې ځان په یوه محدوده حلقه کې شامل کړي ، هغه ددې طرفدار وه چې د ټولو هغه کسانو سره چې رښتینې احساس ولري او د پردو او صادر شوو حرکتونو په خلاف وې ښه اړیکې وساتې او هغه دګران وطن، هیوادوالو اود وطن کلیو اوبانډو سره مینه لرله او د نیکونو تاریخي کارنامو او لاسته راوړنو ته په درنه سترګو کتل او د غلیمانو شوم اعمال یې غندل اوپدې لار کې هر ډول سرښندنې ته تیار وه چې خپل دغه وطني احساسات یې په شعري الفاظو کې داسې زمزمه کول:

دا مو د خاپوړو کلی کور دی
دا مو د نیکو د توري زور دی
ورک به شي غلیم چې مخ یې تور دی
سر به تري قربان کړم د بدن سره
مینه موږ لرو دخپل وطن سره
دا وطن په موږ باندی ډیر ګران دی
دا زموږه خوږ افغانستان دی

هغه به د وطن ښکلې طبیعت ،باغونه او ځنګلونه په خپل شعر کې داسې ستایل :

لوړ چې په هوا کې یې بازان ګرځي
هلته په ځنګلو کې یې زمریان ګرځي
جوړ په سردرو کې یې طوطیان ګرځي
مست یې بلبلان د باغ او بڼ سره
مینه موږ لرو د خپل وطن سره
دا وطن په موږ باندی ډیر ګران دی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا زمـــوږه خـــوږ افغانستـان دی

اود خپلو نيکونو اوپلرونو افتخارات ، د وطن ملي شخصيتونه او دهغود کارنامو نه داسې يادونه کوله:

دا وطن خوشحال غوندې بچيان لري
دلتـــه کې نازو انا لمسيـــان لري
لوی احمـد شاه ستر نوم په جهان لري
ساتو به يې شـــــاړې د چمن سره
مينـــه موږ لرو دخپـل وطن سره
دا وطـــن په موږ باندی ډير ګران دی
دا زمـــوږه خوږ افغانستـــان دی

او دګران وطن افغانستـــان د مختلفو جغرافيوي موقعتونونه يې داسې ستاينه کوله :

وګـــورئ هرات دی که لغمـــان
يا که ننـــګرهار دی که جوزجان
پورته قـــطغن که بدخشـــان
غرونه يې ښه ښـــکاري د معدن سره
مينه موږ لرو دخپـــــل وطن سره
دا وطن په موږ بانـــدی ډير ګران دی
دا زمـــوږه خوږ افغانستـــان دی

د وطن هاند او څپاند سيندونه او دريابونه او دهغو ښکلا او طبيعت ته داسې تعريف ورکاوه:

وايي هريرود اوبـه خــــوږې لري
سيند د ارغنـــداب جګې څپې لري
ګوره د کنړ سينـــد څه نخرې لري
جــــوړې ترې بيالې دی د سربن سره
مينه موږ لرو دخپـــــل وطن سره
دا وطن په مــــوږ باندی ډير ګران دی
دا زمـــوږه خوږ افغانستـــان دی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په آخر کې به يې د وطن د افتخاراتو او د نيکونو په کارنامو داسې وياړ او يادونه کوله :

دا وطــن زمــوږه افتخــار دی
دې کې مو عزمت د نيـــکه پلار دی
دا د افغــاني کلتـــوريادګـــار دی
لاس په ګريبان ګرځـــوله دشمن سره
مينه موږ لرو د خپـــــل وطن سره
دا وطن په موږ باندی ډير ګـــران دی
دا زموږه خـــوږ افغانستـــان دی

ګران وطن

دا مـو د خاپـــوړو کلی کـــور دی
دا مو د نيکـــو د تـــورې زور دی
ورک به شي غليم چې مـخ يې تور دی
سر به ترې قربان کـــړم د بـــدن سره
مينه مــوږ لرو د خپـــل وطن سره
دا وطن په مــوږ باندی ډير ګران دی
دا زموږه خـــوږ افغانستـــان دی

لوړ چې په هـــوا کې يې بازان ګرځي
هلته په ځنګلو کې يې زمريان ګرځي
جوړ په سردرو کې يې طوطيان ګرځي
مست يې بلبـــلان د باغ او بـڼ سره
مينـــه مـــوږ لرو د خپل وطن سره
دا وطن په مـــوږ باندی ډير ګران دی
دا زمـــوږه خـــوږ افغانستـان دی

دا وطن خوشحال غوندې بچيان لري
دلتـــه کې نازو انا لمسيـــان لري
لوی احمـد شاه ستر نوم په جهان لري

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساتو به يې شـــــاړې د چمن سره
مينـــــه موږ لرو د خپـل وطن سره
دا وطـــن په موږ باندې ډېر ګران دی
دا زمـــوږه خوږ افغانستــــان دی

وګـــــورئ هرات دی که لغمــــان
يا که ننـــــګرهار دی که جوزجان
پورته قـــطغن که بدخشــــــان
غرونه يې ښه ښـــکاري د معدن سره
مينه موږ لرو د خپــــل وطن سره
دا وطن په موږ بانــدې ډېر ګران دی
دا زمــــوږه خوږ افغانستـــان دی

وايي هريرود اوبــه خـــــوږې لري
سيند د ارغنـــداب جګې څپې لري
ګوره د کنړ سينــــد څه نخرې لري
جـــوړې ترې بيالې دی د سربن سره
مينه موږ لرو د خپــــل وطن سره
دا وطن په مـــوږ باندې ډېر ګران دی
دا زمــــوږه خوږ افغانستـــان دی

دا وطـــن زمــــوږه افتخـــار دی
دې کې مو عزمت د نيــــکه پلار دی
دا د افغـــاني کلتــــوريادګار دی
لاس په ګريبان ګرځـــوله د شمن سره
مينـه موږ لرو د خپـــــل وطن سره
دا وطن په موږ باندې ډېر ګـــران دی
دا زموږه خــــوږ افغانستـــان دی
****

(c) ketabton.com: The Digital Library

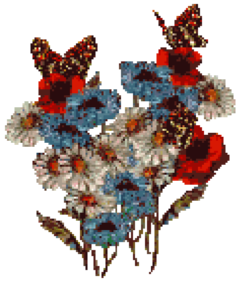

دولسمه برخه

شین خالۍ

زیږګل ته د پوهنتون چـاپیریال د پوهې ، تعلیم او تربیې ماحول وه چـې هــره ورځ به د نوو درسي موادو او همدا رنګه د پوهې او علمیت د با کرکتره ځوانانو ، استادانو او دوستانو سره آشنا کیده چې د هر چا ه سره به یې په پراخه تندې او ښه سلوک رفتار کاوه او همدا وجه وه چې په ډیر ه لږه موده کې د ډیرو مخلصو او ریښتینو دوستانو او ملګرو سره آشنایي پیدا کړه او د دوستانو په مینځ کې د ښه ادبي او اجتماعي کرکټر خاوند شو ۰

شین خالۍ هم چې د زیږګل لرې والي زوروله د زیږګل دا هیله یې عملي کړې وه چې د لیک لوست په کورس کې ځان شامله کړی ، هغه به هره ورځ د کلي د نجونو سره د لیک لوست کورس ته تله۰ ددې کورس ښوونکې د شین خالۍ نژدې خورلنډه زرخانګه کوم چې د سواد او زده کړې مسؤلینو ته زیږګل او د کلي اوسیدونکو وړاندیز کړی وه مقرره شوې وه ۰

زرخانګه کله چې د دولسم ټولګي څخه فارغه شوه ، ورسته په عـالي دارلمعلمین کې شامله شوې وه خو یو کال وروسته د یو څه ستونزو پر بناونشو کړای خپلې زده کړې ته ادامه ورکړي چې د سواد اموزی د کورسونو په مخکې وړولو کې د هغې ټاکنه مناسب او په ځای چانس وه د کلي ښځینه د سواد او زدکړې په کورسونو کې۰

شین خالۍ او نورو خورلنډو یې په شوق درسونو ته را تله چې په ډیرلږ وخت کې یې د الفبا د تورو سره اشنایي پیدا کړې وه او حروفونه یې یو د بل سره وصل او ورو ورو لوستل او هغو ته دا تمه او اطمینان پیدا شوې وه که د خداي رضا وي ډیر زر به د سواد او زدکړې خاوندانې شي۰

په همدې ترتیب ژوند خپل پراونه تیرول او پدې فاني نړۍ کې هر څوک په خپلو خولو لوند اوهرچا

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپل خوشاله راتلونکې په هیله خپلو هلو ځلو ته ادامه ورکوله او پدې هیلو او ارمانونو کې شین خالۍ او زیړ ګل هم د روښانه راتلونکې په هیله شپې او ورځې تیرولې ۰

زیړ ګل لا د خپل خپلو لوړو زده کړو څلورم کال نه وه ختم کړی چې د ژوند د نوو ستونزو سره مخامخ شو ، هغه داسې چې اکا یې د اوږد عمر هلو ځلو ورسته چې روزګار په ملا کړوپ کړی وه نور نشو کولای د ستونزو سره مقابله وکړي ، د هغه سن او سال او د هغه صحي حالت د اطمینان نه وه ، که څه هم شین خالۍ او مور یې څو واري طبیبانو او د ولایت د روغتون ډاکترانو ته بیولی وه خو هغه په داسې نا علاجه مرض پروت وه چې د معالجې چانس یې کم وه چې ورسته د څو هفتو د هغه د مرګ احوال د زیړ ګل تر غوږو ورسید ۰
زیړ ګل د دې خواشینې کونکې خبر د لاسه کولو سره سم د پوهنتون اداري ته لاړ اد هغو د مشورې او اجازې وروسته ځان کلي ته ورساوه او په ډیر اعزاز او قدر سره یې د خپل تره چې د پلار حیثت یې ورته لره جنازه جګه او د تدفین مراسم تر سره کړل او د شین خالۍ او کاکا نـــاوې د راتلونکې ژوند په فکر کې پاته شو ۰

شین خالۍ ته د پلار او د هغې مور ته د خاوند مړینه ډیر لویه ضایعه وه خــو د ا هرڅه د رب کارونه دي، څه چې د خدای رضا وی هغه کیږي او انسانان پدې کې هیڅ نشي کولای غیر له دې څخه چې د لوی خدای له درباره هغه او ټولو مسلمانانو ته دې د مغفرت دعا وکړي۰
زیړ ګل د یوه اونۍ په جریان کې د ماتم وروسته خپلو درسو ته راغــې او د پوهنتون د لیلیې پـــه جومات کې هم د فاتحې مراسم تر سره کړل چې د پوهنتون ډیری محصلین ، استادان ، کارکونکو او د زیړ ګل دوستانو پدې مراسمو کې برخه واخستله۰
ماښام د مراسمو ورسته زیړ ګل د پوهنتون د لیلیې خونې ته راغې او د شین خالۍ او د هـغې د مور راتلونکې ژوند په فکر کې ډوب شو ۰

زیړ ګل ته دا موقه ډیره حساسه وه ،او نه پوهیده چې څه وکړي ، له یوې خوا تحصیل او د بلې خوا شین خالۍ او کاکا ناوې او د هغو جوړ ، ناجوړ او یو اځې توب ، کلی ، پوله او پټي دا هغه مسایل وه چې زیړ ګل باید یو معقول او منطقي لاره ور ته غوره کړې وای، کله به یې له ځانه سره دا تصمیم نیوه چې درس او تحصیل پریږدي او کلي ته لاړ شي او هلته په خپلو کروندو کې کار وکړي ، د بلې خوا د هغه د ا څلور کلن د رس او تحصیل او د هغه راتلونکې دا هغه پوښتنې وې چې هغه یې تر سبا خوب ته پرې نښود او سبا په پریشانه افکارو د درس په لور روان شو ۰

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیړګل تمامه ورځ پــه همدې سوچونو کې ډوب او د حل منطقي لــیار لــټوله او هر چا مختلف وړاندیزونه ورته کول خو د شین خالۍ او اکا ناوې تنها پریښودل په کلي کې یې ورته مشوره نه ورکوله او د یو معقول تصمیم نیول یې ورته توصیه کوله.

دزیړ ګل کله چې درسي پروګرام پای ته ورسید خپلې خونې ته راســتون شو ،درسي کتابونه یې په الماری کې ځای پر ځای کړل او د خونې نظم یې برابر کړ او څه دمې ورسته د مازیګر د لمانځه لپاره یې تیاري ونیوله ، اودس یې تازه کړ او د پوهنتون جومات ته لاړ او د لمانځه د ادا کولو وروروسته یې لوی رب ته د دوعالاسونه جګ او داسې دوعا وکړه.

پا که ربه !

ته هغو ته عزت ورکوې کوم چې ستا په لارې سم وې او هغوی د ذلت سزوار دي کوم چې ریا کاران دي.

عزت یې شي نصیب چې ربه ستا په لیارې سم دي
ذلـت پــه هــغـه چا چــې د ریا پــه لیارې سم دي

پاکه خدایه !

ژوند په تیریدو دي خو سرلوړي د هغوده چې ستا په پا کې ا و محمدي لارې سم وي.

تیــر بــږې قافلــې د زمانــې نــن او سـبا کــې
سرلوړي به وي څـوک چــې د الله پـه لیارې سم دي

لویه ربه !

تا انسانان اشرف المخلوقات پیدا کړي نو لازمه ده چې ستا بنده ګان ځانله د اخرت تحفه برابره کړي.

انســان لـري ډیــر لــوړه مرتبــه تر بل مخلوقــه
زیبیږي ورته کــړه چــې د عقبا پــه لیاري سم دي

الهي !

زاهد په عبادت د زهد مرتبې تــه او سخي په سخاوت د ستا د زړه رضــا حاصلول غواړي ،هغه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

سجدې او هغه سخاوت چې خاص ستا د رضا لپاره وي خدایه په خپل دربار کې قبول وګرځوې.

زاهـــد پــه عــبادت رسي دزهـــد مرتبې تــه
سجـدې یې شي پخې چـــې درضا په لیارې سم دي

سخي پـه سخاوت بانـــدي حاصل د زړو رضا کړي
منـلی بــه وي څوک چې د سخا پــه لیارې سم دي

الهي !
ژوند عبث تیرول متاع نلري او موږ ته دا وس او توان راکړې چې دعمر تر پایه د مصطفی ص
دپاکې او سمې لارې پیروان او صادقه مومنان وګرځو.

ژونـدون هسې عبـث چې تیروي متاع یـــې څـــه ده
پیـــرو د سمې لیار د مصطفی پـــه لیارې ســم دي

لویه ربه !
ستا دربار ته مې ددوعا لاسونه جګ کړي چې زموږ مړي وبښه او موږ ته دا توان راکه چې د ژوند
په ستونزو کې ستا د رضا او ترحم نه همیش برخوردار اوسو.

درګا تـــه دي الله زه افغانـــي لاس پـــه دعا یـــم
مطلب ته رسـي څوک چـې د دعا پـــه لیارې سم دي

سمه لیار

عزت یې شي نصیب چې ربه ستا په لیارې سم دي
ذلـت پـــه هـــغه چا چـــې د ریا پـــه لیارې سم دي

تیـــر بـــړې قافلـــې د زمانـــې نـــن او سـبا کـــې
سر لوړي به وي څـوک چـــې د الله پـه لیارې سم دي

انســـان لـري ډیـــر لـــوړه مرتبــه تر بل مخلوقــه
زیبیږې ورته کــړه چـــې د عقبا پـــه لیارې سم دي

زاهـــد پـــه عـــبادت رسي د زهـــد مرتبې تـــه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

سجـدې يې شې پخې چـې درضا په لیارې سم دې
سخې پــه سخاوت بانــدې حاصل د زړو رضا کړي
منـلی بــه وي څوک چې د سخاپــه لیارې سم دې
ژونـدون هسې عبـث چې تیروې متاع يــې څــه ده
پیــرو د سمې لیار د مصطفی پــه لیارې ســم دې
درګکا تـــه دې الله زه افغانـــې لاس پـــه دعا يــم
مطلب ته رســي څوک چـې د دعا پــه لیارې سم دې

****

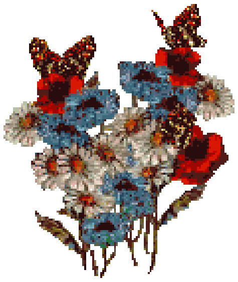

دیارلسمه برخه

شین خالۍ

زیړ ګل ورو سته له ډیر غور، دملګرو دخر ګندونو او مشورو څخه دې پایلې ته ورسید چې د اکا د مړینې وروسته به په کلي کې دشین خالۍ او دکاکا ناوې یوازې پرېښودل سمه خبره نه وي ،همدا وجه وه چې دا يې وپتیله چې د پو هنتون لیلیه پریږدي او د پوهنتون په نژدې سیمو کې کرایې کور پیدا کړي او خپله کوژدنه شین خالۍ او د هغې مور د کلي څخه راولــي اودلته نوی ژوند پیل کړي تر څوله یوې خوا خپلو زده کړو ته ادامه ورکــړي او له بلې خوا شیـــن خالۍ اود هـغې دمورڅخه مطمئن شي او د ژوند په ستونزو او خوښیو کې دهغو څخه له نژدې نه څارنه او لا س رسی وکړي .

زیړ ګل سره پدې برخه کې دهغه دوستانو په تیره بیا دخونې ملګرو ډیرې مرستې وکړي ،کرایې کور يې ورته پیدا کړ او دکلي څخه د کور په کډه او د اړتیا وړ توکو په انتقال کې پوره لاس ورکړ ،هغه داسې چې داونۍ په آخرو رخصتیوکې يې یولوې بس موټرپه کرا کړ او دزیړګل سره یوځای

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلي ته لاړل او د هغو بار او بستر او داړتیا وړ توکي یې راټول او پــه بس کې ځای پرځاي کړل او همدا رنګه د دهقان او زیړګل په مشوره دهقان یې د زیړګل دو ی کلاتــه کډه کړ ترڅو دڅارویو ، ځمکو او کلا څخه څارنه او سرپرستي وکړي٠

کله چې د زیړګل کډه بار شوه ،دکلي اوسیدونکي زاړه ،ځوانان ،ماشومان او د شین خالۍ خور لنډې یې مخه ښې اوخداي پاماني ته راغلي وې ، د کلي خلک د هغو په جلا کیدو ډیرخواشیني

او خفه شوي وه اود حسرت اوښکي یې ترسترګو تویدلې ،خودشین خالۍ خورلنډو اویو شمیر د کلي ښځوبیا په چیغو چیغو ژړل چې په ربښتیا سره دکلی والي ساده او بې الایشه ژوند د زړونو پاکوالی اود صداقته ډکه فضا پداسې حالت کې د ورایه په سترګو کیده٠
شین خالۍ او موریې د دوستانو سره د خدای پاماني غیږې ورکړې اوپه غـمزپلی او د تاثره ډک حالت کې بس ته وختل او د مرکز په لوریې حرکت وکړ او د کلي خلکو د تبرک په دو د ددوۍ د امن په دعا په دودیزه توګه سپیني او روښي اوبه په هغو پسې وشیندلې٠

شین خالۍ او مورته یې په اوله کې ښاري ژوند ستونزه مند وه ، هغودکلي اوښاري ژوند تفاوتونه له نژدې احساسولې ، دلته نور دکلا د انګړ په څیر د تنور لمبې نه جګیدې او د شین خالۍ خور لنډو هغې ته دخمیره شوو اوړو ځغالې نه برابرولې اونه شین خالۍ په تنورکې د ډوډې دپخولو لپاره سر په پوړني تړه بلکه خوږې ډوډۍ یې نژدې د ډوډۍ پخوني هټۍ څخه رانیولې٠
دلته نور دکلو خلکو سره د شیروار لپار د کټۍ وهلو حاجت نشــته وه او نه د لوشلشوې غوا شدې په نغري ویشول کیدې ، دلته هر څه د کلو څخه راتلل او نژدې هټیوالو مستې او شدې د خرڅلاو لپاره لرلې٠
دلته نور د دامان ځمکو ته د هر قسم سبولکه ورخاړې، لیچی٠څارمی ،اخنک ، غنم رنګی ، تازه شوتلو او ترکاریو راټولولو حاجت نه نشته وه ، د لته هر رنــګ میوې ترکاري او حـبوبات د نژدې پلورنځیو څخه ترلاسه کیدې٠ دلته ښارې ژوند ځانله ډیرې اسانتیاوې لرلې خود کلي ازاده هوا او فضا او کلیوالي ژوند او خوند بیا کمرنګه وه ٠
شین خالۍ او موریې ورو ورو د ښاري ژوند سره اشنابې ترلاسه کوله ، اوس نور نو زیړګل ته حاجت نه وه چې د درس څخه وروسته کور ته خرڅ راوړي بلکه شین خالۍ خــپله د بازار څخه د اړتیا وړ مواد را نیول٠
شن خالۍ او موریې ځانله نوي دوستان پیدا کړي وه او د ګاونډیانو سره یې راشه درشه لرله خو دا

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه درشه د کلي په پرتله تر یوه حده بله بڼه او رنګ درلود.

په همدې ډول زیړګل خپل تحصل تر شپږم کال او بیا یو بل کال چې هغه هم د پرکتیک یا عملي ډاکټري دوره وه د خپل کوژدني او کاکا ناوې سره په مرکز کې تیر کړل چې بیا زیړ ګل پس له پرکتیک او عملي دورې نه له ډیره زحمتونو او کړاونو سره په ډیر متانت او په لوړه کچه د طب د پوهنځي د فراغت ډیپلوم تر لاسه کړ.

زیړګل تر فراغت ورسته د کاکا ناوې سره په مشورې دې نتجې ته ورسیدل چې د خپلې کوژدنې شین خالۍ سره د واده مراسم په خپل کلي کی په شور او شوق د دوستانو او عزیزانو سره یو ځای تر سره کړي چې په همدې مقصد دوظیفې د ځای تر ټاکنې پورې کلي ته راغلل تر څو په خپل کلي کی د واده تیاری ونیسي.

کلي ته په رسیدلو د کلي د اوسیدونکو سره د روغبړ وروسته زیړګل ،شین خالۍ او مورو یې د کلی هدیرو ته لاړل ، د اکا او ټولو مسلمانانو روح ته یې د دوعا لاسونه جګ او د لوی خدای له درباره څخه یې هغو ته د فردوس جنت هیله وکړه او تر هغه وروسته په خپلو ځمکو او کروند و وګرځیدل او د لوي خدای شکران یې ادا کړ چې بیا ورته دا موقع برابره شو چې بیا په خپلو ځمکو کلو او بانډو راغلل او کلیوالی ژوند د نعماتو څخه برخه مند شول.
زیړګل ، شین خالۍ او مورته یې د کلي اوسیدونکو د هغو بیرته کلي ته د راستنیدو په ویاړ په وار سره میلمستیاوې جوړې کړې او هغوی یې ونازول.

یوه اونی وروسته زیړګل ، کاکا ناوې ، شین خالۍ او خورلنډې یې د کلي دیوشمیر نور دوستانو سره د ولایت بازار ته د واده د خرید په مقصد لاړل او ترناوخته یې هغه د واده ضروري شیان راونیول کوم چې زیړګل او کاکا ناوې دمخه په لست کې یاداشت کړې وه خو د هر توکي په خرید کې د شین خالۍ او د هغې د خورلنډې خوښه حتمي وه.
کله چې زیړګل د واده توکي کورته ورسول نو د نیکه بڼ ته لاړه او د بڼ په صوفه کې خبل ټادر هوار کړه او د ځو شیبو د ارام په هیله سر په تیګه کیښود او د کلیوالي ژوند ، خوند او دوستانو سره د ټنګ ټکور په اړه یې داسې زمزمه تر خولې ووتله:

محـفـل چې د یارانو ټنګ ټکور سره مزه کا

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوښي او خوشحـــالي د کلي کور سره مزه کا

زیړګل چې د شین خالۍ تل خاطر ساته ، د هغې د جګې پوزې د چارګل ښکلاه داسې ستایله:

پروا مـــې د اشنا پـــه ځان منـــلې ده نو ځکه
لیلا خیالي چارګل په پزې سپور سره مزه کا

هغه دژوند او د ژوندانه کار ،زحمت او ستړیا داسې تعریفوله :
د ژوند په اوږدو لارو منزلونو او ستړیا کـــې
دا ټول جار او جنجال بیا د زړه زور سره مزه کا

زیړګل په ژوند کې د یو تحرک ، شور او شوق په اړه داسې ویل :
ځوک ناست دی غمازي کا څوک د ښکلو سودا ګردی
د ا ژوند او کارو بار یې شوق او شور سره مزه کا

او د خپلې شین خالۍ د قد ، قامت او ښکلا داسې زمزمه کوله :
ځواني چې مې دیار قد او قامت سره ښکلا ده
خالـــونه یې په مخ کې دري څلور سره مزه کا

او په اخر کې یې د خپل مینې شین خالۍ په لیدو د هغې په اړه داسې اظهار کاوه :
دیدن ته چـــې د یار په افغاني وعده ورځمه
سور شال یې پلو داره په سر خور سره مزه کا

غـــزل

محـــفـــل چې د یارانو ټنګ ټکور سره مزه کا
خوښي او خوشحـــالي د کلي کور سره مزه کا

پروا مـــې د اشنا پـــه ځان منـــلې ده نو ځکه
لیلا خیالي چارګل په پزې سپور سره مزه کا

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ژوند په اوږدو لارو منزلونو اوسترړيا کـــې
دا ټول جار او جنجال بيا د زړه زور سره مزه کا

څوک ناست دی غمازي کا څوک د ښکلو سودا ګردی
د ا ژوند او کارو بار يې شوق او شور سره مزه کا

ځواني چې مې ديار قد او قامت سره ښکلا ده
خالــونه يې په مخ کې درې څلور سره مزه کا

ديدن ته چــې د يار په افغاني وعده ورځمه
سور شال يې پلو داره په سر خور سره مزه کا
****

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

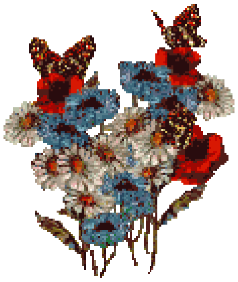

څوارلسمه او ورستۍ برخه

شين خالۍ

ډاکترزيرګل دواده لپاره پوره تياري نيولې وه ،هغه د کاکا ناوې په مصلحت د حاصلا تود زيرمو دخوني څخه د واده داړتيا وړ وريــجې، اوړه اونورې غلې، دا نې دبزګرپه مرسته د تللووروسته اشپزې ته سپارلې وې او همدارنګه د خپلو څارويو څخه يې توربخن سخوندر او يو ترکۍ وری حلال اوغوښه يې د پخولو لپاره برخې برخې کړې وه ۰

هغه د واده کارتونه د کلي د نائي په لاس نژدې او لرو دوستانو ته ليږلي وه او هم د ښځينه ميلمنو لپاره يې د زرلښتې دپلار لعل مير آکا کورچې په ګاونډکې وه فرش او سمبال کړی وه او همدارنګه د نارينه ميلمنو لپاره يې د آکا په بڼ کې چيرته چې د پخلي کارونه هم ترسره کيدل ځاې برابرکړې وه او د ټنګ ټکور لپاره يې مشهور سندرغاړي ګل محمد استاد چې په منطقه کې د پوره شهرت خاوند وه د محلي سند رغــاړي سره چې په ګلرنګ مشهور وه بيانه کړې وه او د کلا بهر يې ورته ځای په ګلمونو ، توشکو او کټونو سمبال کړې وه ۰

مازيګر ميلمانه ورو وروپه راتلو پيل وکړ چې د ډاکتر زيرګل او د کلي اوسيدونکو به ورته هر کلی وايه او سمبال شوې ځای ته به بدرګه کيدل او هلته د هغو د ناستې سره سم مؤظفو کسانو به د لاس پرمينځلو او به راوړلې او د ډوډۍ سررشته به ورته ونيول شوه ۰ کله چې به ميلمنو ډوډۍ نوش جان کړه تر هغه وروسته به د ټنګ ټکور ځاې ته بدرګه کيدل او هلته به د چاې ، اوبو او چلم تدابير ورته نيول کيده او مؤظف کسانو به د ميلمنو خيال ساته ۰

څه شيبې ورسته د ميلمنو د خوښې لپار سازيان راغله ، ګلکي استاد او ګلرنګ سره آرمونيې تر غاړې کړې او مستې بګټۍ ، چاربيتې او داستانونو په ويلو سره د حاضرينو له خوا په چک چکو

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدرګه کیدل ۰

د واده مراسم تر ناوخته دوام درلود ، هلته د زرغانګې پلار لعل میر آکا په کور کې چې د ښځینه میلمنو لپار تیاري نیول شوی وه، د شین خالۍ د واده مراسم هم هلته تر سره کید ل ، چې د شین خالۍ خور لنډو د کلی ښځواونژدي دوستانو سره د داریا په وهلو ،سندرو او نڅا محفل ته خوشاله ښه ورکړې وه۰

په همدې ترتیب ټنګ ټکور د شپې تر ناوخته دوام وکړ، دنژدي کلیو میلمانه ورو ورو په رخصتیدو شول۰

سبا د چای اوسبا نـاري وروسته د کلی ملا ، سپین ګیری، نـژدی دوستانواو مشرانو په ګډون د ډاکتر زیړګل او شین خالۍ نکاح د اسلامي اصولو سره سم وتړله چې د نکاح ورسته د دوستانو له خوا ډاکتر زیړګل ، شین خالۍ او مور ته مبارکی وویل شوه ،حاضرینو په ناوی او ډاکټر زیړګل نقل ، پتاسې او میده پیسې وشیندلې. او سازیانو بیا خپل ټنګ ټکور تـه ادامه ورکړ چې د کلې فضا د خوښی او خوشالۍ فضا ګرزیدلې وه۰

مازیګر ځوانانو ډولې جوړه کړه او دلعل میر آکا کورته لاړل او ورسته له یو لړ مراسمو شین خالۍ په ډولۍ کې سپره او خپل پـلارني کورته د ساز ، سندر او خوشحالیو په بدرګه راوستله چې په همدې تریب ډاکتر زیړګل او شین خالۍ پس له کلونو زحماتو او کړاونو خپل پاکو هیلو او ارمانو ته ورسیدل۰

د شین خالۍ او ډاکتر زیړګل لا د واده شپې میاشتې نه وې تیرې شوې چې په هیواد کې د پردو مداخله ګرانو او کورنۍ خرڅ شوو د افغا ن او افغانیت دښمنانو زموږ د بې ګناه خلکو په کلو او بانډو داسې لوبې او محشر جوړ کړ چې زموږ ډیر بې ګناه خلک بې شهیدان ، معیوب او د وطن څخه بې ا جباري مهاجرتونو ته اړ باستل چې زیړګل ، شین خالۍ او د کاکا ناوې هم ددې ناتارپه پایله کې ګاونډ ملک ته مها جراو د افغانانو په کمپونو کې هستوګن شول۰

ډاکتر زیړګل اوشین خالۍ ته پس له څو میاشتو په مهاجرت کې خداې یوه لور په نصیب کړه چې ښایسته نوم یې پرې کیښود او ښایسته لکه د خپل مور شین خالۍ ښکلې نجلکۍ وه۰

زیړګل ته د ا د کمپونو ژوند لکه د کمپ نورو او سیدونکو افغانانو په شان د کړاوه ډک ژوند وه او پس له ډیرو اندیښنو دې پایلې ته ورسید چې په هرډول وې ځان له دی بد حالته وباسې چې پس له ډیرو هلو ځلو زحمـت او کړاونو د خپل لـور ،شین خالۍ او کاکا ناوې سره ځان اروپایي هیواد ته

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورساوه چې ورسته له ډېرو پښتنو ، منډو او رامنډو ورته د اقامت یا اوسیدنې اسناد او اجازه ورکړل شوه.

ډاکتر زیړګل اوس په اروپا کې ډاکتر نه بلکه په یو رستورانت کې په مشقته کارو بوخت او د مهاجرت شپې او ورځې سبا کوي.

د تأسف خبره خو داده چې زموږ ډېر شمیر هیوادوال د پوهې ، تعلیم او د مسلک خاوندان چې په وطن کې د ملت په مصرف د پوهې او مسلک رتبې ته رسیدلي دي په غیر مسلکي او شاقه کارونو بوخت دي چې د ډاکتر زیړګل او شین خالې د ژوند کیسه د دې خبرې یوه ژوندۍ او وړه شانې بیلګه ده .

زیړګل په مهاجرت کې د کار او زحمت تر څنګ دخپل پولې ، پټې او کورچې دوخت زور واکانو ترې غصب کړې وه په شاعرانه احساس داسې یادونه کوي :

زمـــوږ د کلي هغه کور
هغه ختین دیوال کې لور
هـــا نغرۍ د لرګــو اور
چا رانه واخسته په زور ؟

هغه د خپل د کلي د کور ماحول داسې تمثیلوي :

د کور په مینځ کې وه بیاله
هـــا د انګـــورو ښه چیله
پکي یو ښکلي شان حجره
اوس بې احتیاج کړلو دنور
چـــا رانه واخسته په زور؟

د کلا د باغچې او حجرې په اړه تیر وختونه داسې یا دوي:

ښکلي باغچــه دمیلمنو
دځـــــه ورو شــــا ځلمو
وه د خوښۍ او بدو شپو

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس راته پاته دی پیغور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

او د لوټمارو چور او چپاول ددوی په کو ر او هستي داسې بیان کوي:
چا ترینه ویورې دروازې
هم يې کرکۍ ماتې ښیښې
نــې د تنورخــیژي لمبې
اوس لوټې لوټې دی نسکور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

او خپل د مهاجرژوند راتلونکي ته داسې د شک په سترګوګوري:
یمه مـــحتاج د بل وطن
نه مې شته کورنه مې مدفن
وي بـــه د هجـــرځانکندن
مات زړونه څنګه شي ټکور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

زیړګل دلوی خداې په دربارکې د دعا لاسونه اوچت او دا دوعا وکړه :
ربـــه موږ ستا یو بنده ګان
له تـــانه غواړو موږ امان
یو زوریدلـــي په بد شان
که ته زموږه شـــي غمخور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

او په آ خر کې یې د وطن د آ بادي او سولې لپاره داسې هیله وکړه :
چـــې ګران وطن موشي آ باد
د غـــه غمجن زړونه شي ښاد
د ســـره جـــوړ شي دا بنیاد

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

افغاني بيا شــوكــلى كور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

زمور د کلي هغه کور

زمـــور د کلي هغه کـور
هغه ختين د يوال کې لور
هـــا نغرى د لرگـــو اور
چا رانه واخسته په زور ؟

د کور په مينځ کې وه بياله
هـــا د انگـــورو ښه چيله
پکې يو ښکلې شان حجره
اوس يې احتياج کړلو دنور
چـــا رانه واخسته په زور؟

ښکلې باغچـه د ميلمنو
د خـــنه ورو شـــا ځلمو
وه د خوښۍ او بدو شپو
اوس راته پاته دى پيغور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

چا ترينه ويورې دروازې
هم يې کركۍ ماتې ښيښې
نـــې د تنور خـــيژي لمبې
اوس لوتې لوتې دى نسکور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

یمه مـــحتاج د بل وطن
نه مې شته کورنه مې مدفن
وي بـــه د هجـــر ځانکندن
مات زړونه ځنګه شي تړکور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

ربـــه موږ ستا یو بنده ګان
له تـــانه غواړو موږ امان
یو زوریدلـــي په بد شان
که ته زموږه شـــي غمخور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

چـــې ګران وطن مو شي آباد
د غـــه غمجن زړونه شي ښاد
د ســـره جـــوړ شي دا بنیاد
افغاني بیا شـــو کـــلي کور
چـــا رانه واخسته په زور ؟
****

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شین خالۍ کیسه د انځوریزې شاعرۍ یوه ژوندۍ بېلګه٠

افغاني حسن جوړ شنو خالو دی
چې بې وړی زړګی په پلمو دی

درنـو لوستونکو !

شین خالۍ دهیواد دمعاصر شاعر اولیکوال ښاغلی سمیع الدین افغاني یـونوې اثر دی چې دادب مینه والو ته یې وړاندې کوي٠

هـو ! دښاغلی سمیع الدین افغاني خـیړنیز ،علمي او ادبـي اثرچې دلیکوالۍ اوشاعرۍ په تاریخ کې یوه نوې پانه ، روش او لاره په ګوته کړې ده چې شعر یې دشاعر د خیـال ددنیا ځـخه دتصـویر او حقیقت پـه شـکل ژوندی ترسیم کړی دی٠

ددې اثر په روان کې شین خالۍ د زړه راز اونیاز دخپلې مورسره په لاندی ډول شریکوي:

ځان چې مې سینګارکړه بیانو ځمه دګدر په لور
مورې دهــمزولــوسره نــن دمـــازدیګرپه لور
ډیربــه شم خوشحاله چـې دیارشم دنظر په لور
اچوم ټکریـــی چې افغاني کلتورمو ښکلی دی
مورې بنجاره مــامــا راغلي دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا هغه نوې تګلاره ، روش او سبک دی چې معاصرو او راتلونکو ځوانو شاعرانو ، ليکوالانو او خوږژبي هنرمندانو لپاره ددې عصر د سمندر د څپانده څپو څخه ساحل ته د رسيدلو لار هواروي· ددې اثر په لوستلو د هغه لارښود د اصولو په رڼا کې چې افغاني صيب په ګوتو کړي تر او سه پورې داسې نسخه او لارښود لا چا پخوا او بيا تر دې دمه نه دی وړاندی کړی. چې وروسته لدې به ځوان ليکوالان ، شاعران او خوږژبي هنرمندان ترې لازمه ګټه اخلي ·

پدې اثرکې هغه حساس او په زړه پورې ټکيو ته لاس ورغزول شوی چې په هغه کې خيال او فکر ته کوم چې د شاعر په شعر کې انځور شوی ،دعمل جامه اغوستی او هغه انځور چې لوستونکو او اوريدونکو نه شوکولای په شعر او اواز کې ژوندی مجسم کړي ،ده ورته علمي نسخه ليکلی او هغه نامرئی او مجهوله غوټه يې په ډيرروښانه ډول پرانيستی ده چې د شعراو ادب په دنيا کې يو نوې بدلون ګنلای شو· دبيلګې په توګه دشين خالی ناول چې يو انځوريزه او د شاعر ريښتينی داستان دی، د زمان او وخت د ناخوالو اومحدوديتونو ، رسم ، رواج او کلتوري بنديزونو پر بنسټ بل رنګ بل نوم بل زمان اوبل مکان ورته ورکړ شوی دی ·

د ښاغلی سميع الدين افغانی په دی اثر کې اصلي هيرو او اتل نه شو کولې چې حقيقت په اصل رنګ بيان اومجبوريتونو دده شعر اوداستان د خيال او فکر په تال کې انځور کړي اويا داچې يو سلسله محدو ديتونو اوتنګ ماحول ، لرې والی او فراق ، عنعنې او رواجونه شاعر خپل د زړه او فکراحساس د قلم په ژبه انځور او تصويروي ، لکه چې وايې:

راشه چې سپرلی دې شم ګلزار دې شم
راشه چې د بدې ورځې يار دې شم
ستا د پاکې مينې محبت کې يار
ژوند شمه وړمه شمه بهار دې شم

يا وائي:

نه شته بله لار ، نه بل تدبير چيرې
راشه چې مرهم دې شم قرار دې شم

ولې افغاني صيب دا د قفس دروازه ور خلاصه، بندونه او ديوالونه ئې ورونړول او وی شو کولای چې ددی اثر په رڼا کې خيال اوفکرته د عمل جامه ور په ځان کړي اوحقيقي انخور او تصوير

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوستونکو او اوریدونکو ته ور په لاس کړي، لکه د شین خالۍ کوژدن زیړګل چې د هغې په وراندیز او خوښه د شین خالۍ د خورلنډې زرځانګې دواده لپاره څه ولیکي او د هغې دواده په محفل کې د ساز او اواز سره یو ځای د هغه د خوښې په شپه کې یې په خپل خواږه اوز کې مینه والو ته واوروي:

شپې دې د برات شه شه کلونه دې اختر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

پل دې بختور شه ناوې مینه کې دې کورشو
نوې اشنایي شوه نوی بل د مینې اور شو
ستا د حسن شمعه چې روښانه په هر لورشو
حسن دې ښکلا دې چیرې مه شه د نظر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

هو ! که زموږ معاصره شاعران او لیکوالان د افغاني صیب د نوی تګ لاری پر بنسټ خپل اشعار دقیود او بند څخه وکاږی زمان یا مکان ورته قید نکړي ، بندونه او خنډونه ونړوي او د خپل شعر انځور او داستان په خیال او فکر کې محدود نکړي بلکه یو ژوندی تصویر او جسم ورته ورکړي چې ترڅو په ډیره سادګۍ یې خوږ ژبي هنرمندان په خپلو خوارږو اوازونو کې کمپوز، کلیپ او خپلو اوریدونکو اولیدونکو ته ډالۍ کړي.
نو کله چې شعري ملغرلې د قلم په ژبه د کاغذ په مخ کې پیل شي او هنر مند ورته په خوږ اواز، ښکلي کمپوز او کلیپ کې ژوندی، ژوند ورکړي لکه د افغاني صیب دا لاندې شعرچې د وطن او پرګنو تکړه او خوږ ژبي سندرغاړي محترم طاهر شباب په خواږه او زړه وړونکي اواز کې کمپوز او کلیپ شوی اولرا او بر پښتونخوا او ټولو افغانانو د خوښی محافل رنګینوی او اوریدونکي یې په شوق ،او احساس اوري او خوندترې اخلي.
د یادولو وړده چې دا سندره نه تنها زموږ په ګران هیواد کې بلکه په نړیواله کچه په ځانګړې توګه په هندی ، عربی او انګلیسی ژبو کې هم کمپوز شوې ده چې ډیر اوریدونکي او مینه والري:

ستا په اننګوکې
چې دچا دوینې رنګ دی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمـــا د پـــــاکـــې مــيـنـــې
حقيقت پــکــې ښـــرګند دی

ما ويل ښکلې دې ځواني ده
دې ويـــل مينــه رسوايي ده
مـــا ويل زه دې ليـــونی کړم
دې ويل يارمې غنم رنګ دی

مـــا ويـــل راشه مازيګر ته
دې ويـــل دربـــه شم ګدر ته
مـــا ويـــل لاره به دې څارم
ويل منګی مې شين په څنګ دی

هو ! داوه يوه لنډه يادونه چې ما د افغاني صيب د نوي اثر په لوستلو په سپيڅلې هيلې او مسؤو ليت وليکله او تاسی درنو لوستونکو ته يې په ډير درناوی وړاندی کوم .

زه افغاني صيب ته د لوی خدای لــه دربـــاره د سلامتیٖ او اوږده عمر هيله کوم ،ترڅو نورهم د شعر او ادب په برخه کې نوي او په زړه پوری مطالب چې ورسـره شته وليکي او د ادب مينه والــو ته ئې وړاندې کړي .

همدارنګه د قلم په لاس ليکوالانو ، شاعـــرانــو اوصاحب نـظرانو څخه په درناوي هيله کوم چې ددې ليکنې د لا پياوړتيا او غنــې کيدو لپار خپلې رغنده وړانديزونه ، نظريات او ليکنې د ادب مينه والو سره شريکې کړې .

ومن الله تــوفيــق
نجـم الـدين سعيــدي
۲۰۱۰ - ۵ - ۲۰ م کال
بـرول - جـرمني

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library